

POLITIET

Politiets
årsrapport

2019

Foto: Politiet

Innhold:

1. Leders beretning.....	2
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	2
Politi- og lensmannsetaten	3
Utvalgte hovedtall	6
3. Årets aktiviteter og resultater	7
Overordnet vurdering	7
Ressursbruk i politi- og lensmannsetaten	8
Resultater og måloppnåelse	10
4. Styring og kontroll i virksomheten	20
Helhetlig styring av etaten.....	20
Risikostyring og internkontroll	20
Revisjonen av politi- og lensmannsetatens årsregnskap	21
Bemannings situasjonen i politiet	22
5. Vurdering av framtidssikter.....	27
6. Årsregnskapet 2019.....	30
Ledelseskommmentar.....	30
Vurderinger av vesentlige forhold.....	30
Prinsippnote til årsregnskapet 2019	33
Bevilgningsrapporteringen	33
Artskontorrapporteringen	34
Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019.....	35

1 ■ Leders beretning

Politiet går på jobb hver dag for å forebygge og avdekke kriminalitet, og for å opprettholde orden og sikkerhet. Tillit er avgjørende for norsk politi, og vi jobber hver eneste dag for å bevare den. Det var derfor gledelig å se at politietaten igjen øker på tillitsmålingen i publikumsundersøkelsen foretatt høsten 2019, etter en tilbakegang tidligere år, og til tross for at vi fortsatt har gjenstående arbeid med politireformen.

Reformen var en konsekvens av et ønske om å fornye og forsterke norsk politi. Målet har vært å skape et politi rustet til å håndtere et mer komplekst samfunn, med et endret kriminalitetsbilde. Etter snart fem år med reform, erfarer vi imidlertid at endringstrykket har vært for høyt - vi har igangsatt for mye når vi tar i betraktning at vi parallelt også skal løse oppdragene våre. Vi ser at det tar tid å få reformiltakene til å virke - derfor har det vært nødvendig å justere endringstakten slik at vi sikrer gjennomføringskraft på de viktigste oppgavene.

I 2019 har vi revidert vår virksomhetsstrategi, vi har redusert antallet delmål, vi har omarbeidet og spisset flerårig virksomhetsplan og vi har halvert antallet rapporteringskrav. Dette er strengt nødvendige grep for å sikre kvalitet og evne til å levere på kjerneoppgavene våre.

Samtidig erfarer vi at globalisering og ny teknologi gir lovbrutere nye muligheter. Kriminaliteten i det digitale rom vokser og kriminelle opptrer på tvers av og uavhengig av landegrenser. Fremover forventer vi en økning av de komplekse sakene med et mer alvorlig og sammensatt, digitalt og internasjonalt bevisbilde. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i verden er uforutsigbar og nye trusler utvikler seg raskt. Ulike former for nettkriminalitet blir mer aggressiv og konfronterende, og de globale endringene forsterker kriminalitet som menneskehandel, smugling og arbeidslivskriminalitet. Alt dette utfordrer vår kompetanse og kapasitet.

Fremover blir det derfor enda viktigere å prioritere og å styre ressursene. De senere årene har økningen i antallet anmeldelser av seksuallovbrudd mot barn under 16 år og vold i nære relasjoner økt betydelig. Disse sakene er krevende for politiet, med hensyn til både ressurser og kompetanse. Likevel har vi klart å doble ressursbruken i arbeidet med de mest alvorlige sakene, som også inkluderer drap, voldtekter og grove narkotikaforbrytelser. Vi bruker nå rundt 30 prosent av etterforsknings- og påtaleressursene på disse sakene. Dette kommer som følge av bevisste prioriteringer.

Jeg innledet med å vise til at tilliten til politiet igjen øker. Den gode jobben som gjøres hver eneste dag rundt om i landet gir resultater. Dette er godt å ha med seg da vi vet at det venter mye hardt arbeid. Politiet har hatt en betydelig budsjettvekst de siste årene, men som i resten av offentlig sektor vil det bli strammere økonomiske rammevilkår framfor. Politiet må derfor evne og se på vår oppgaveløsning med et kritisk blick og kontinuerlig søke etter smarte og effektive måter å gjøre jobben på.

Oslo, 2.3.2020

Marie Benedicte Bjørnland
politidirektør

2 ■ Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Politi- og lensmannsetaten

Politi- og lensmannsetaten er en virksomhet underlagt Justis- og beredskapsdepartementet.

Politiets samfunnsoppdrag er forankret i politiloven:

Politi-loven § 1, annet ledd:

«Politi-et skal gjennom forebyggende, håndhevende og hjelpende virksomhet være et ledd i samfunnets samlede innsats for å fremme og befeste borgernes rettssikkerhet, trygghet og alminnelige velferd for øvrig.»

Etaten utgjør et sentralt ledd i samfunnets samlede innsats for å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. Med døgnkontinuerlig tjeneste, beredskapsressurser, mobilitet og desentralisert lokalisering er politiet et av fellesskapets viktigste redskaper i arbeidet for et trygt samfunn.

Politi-et har også ansvaret for flere forvaltningsoppgaver og sivil rettspleie.

Politi-et har et omfattende samarbeid med andre statlige myndigheter, fylker, kommuner og private organisasjoner. Politi-et deltar aktivt i ulike tverretatlige innsatsgrupper, og har et omfattende bilateralt og multilateralt samarbeid med andre lands politimyndigheter.

Politi-et jobber mot fem virksomhetsspesifikke mål, med tilhørende styringsparametere. Målene skal bygge opp under samfunnsoppdraget og er førende for direktoratets prioriteringer. De virksomhetsspesifikke målene er:

1. Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas
2. Redusert kriminalitet gjennom effektiv forebygging
3. Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet
4. Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold
5. Tilgjengelige tjenester med god service

Samfunnet endrer seg, og politiet er i stadig utvikling for å møte kriminalitetsutviklingen. For å forstå hvordan politiet må videreutvikles for å svare på borgernes og medarbeidernes forventninger, må vi ha et tydelig bilde av hva som vil kreves av oss i framtiden. Politiets strategi *Politi-et mot 2025* trekker opp et fremtidsbilde med fire strategiske tema:

POLITIET

Figur 1 - Politiet mot 2025 - Fire strategiske tema

De fire strategiske temaene er brutt ned i tidsbegrensede strategiske mål. Nærpolitireformen utgjør kjernen i den helhetlige strategien. Strategien er en endringsstrategi med formål om å utvikle politiet for bedre å kunne løse samfunnsoppdraget i et samfunn i endring.

Politiets organisering og ledelse

Politidirektoratet er et forvaltningsorgan med ansvar for faglig ledelse, styring, oppfølging og utvikling av politidistriktene og særorganene i politiet. Underlagt Politidirektoratet er politi- og lensmannsetaten inndelt i tolv politidistrikt, fem særorgan og fire andre enheter med nasjonale oppgaver. I tillegg er Svalbard et eget politidistrikt, hvor Sysselmannen kler rollen som politimester.

Politidistriktene har en ensartet organisering basert på størrelse (lite/stort). Oslo politidistrikt har, som landet største politidistrikt, egen organisering og en egen enhet med nasjonalt bistandsansvar med utpekte ressurser. Politidistriktene er inndelt i funksjonelle- og geografiske driftsenheter. De geografiske driftsenhetene er inndelt i ett eller flere lensmanns- og politistasjonsdistrikter (tjenesteenheter). Politi- og lensmannsetaten har totalt 108 tjenesteenheter og 225 tjenestesteder. Politidistriktene ledes av en politimester som også er leder av påtalemyndigheten i eget distrikt. Politimesterne er i tillegg gitt myndighet til å lede de respektive lokale redningsentralene. Samme myndighet har Sysselmannen på Svalbard for sitt ansvarsområde. Politimesteren i Nordland og i Sør-Vest politidistrikt er utover dette gitt myndighet til å lede Hovedredningsentralene i henholdsvis Nord-Norge og Sør-Norge.

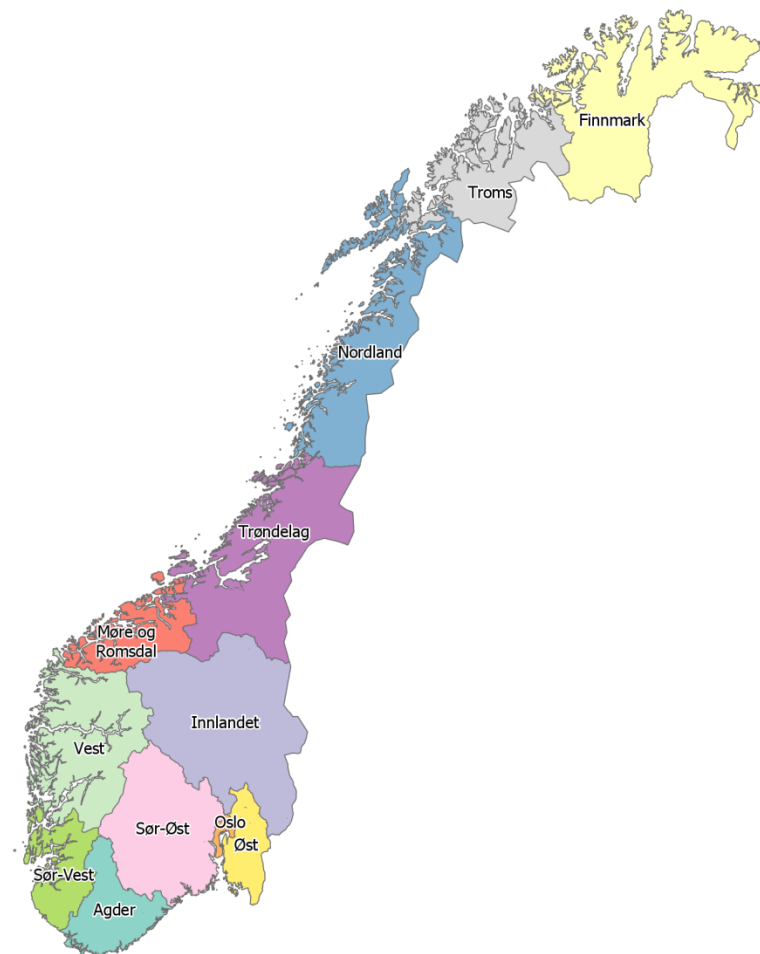
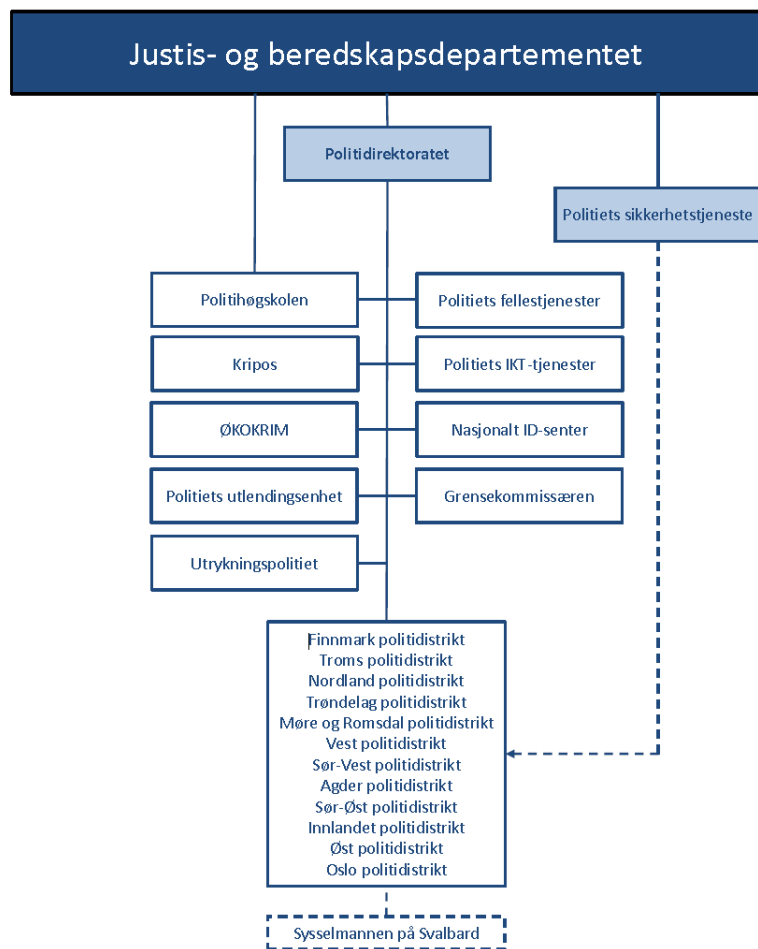
Påtalemyndighetens laveste nivå er en integrert del av politiet og står under faglig ledelse av Den høyere påtalemyndighet (riksadvokatembetet og statsadvokatembetene). Påtalemyndigheten i politiet har ansvar for etterforskningen, vurderer bruk av tvangsmidler og avgjør spørsmål om påtale i straffesakene. Den integrerte påtalemyndigheten innebærer at politidistriktene er underlagt to styringslinjer; riksadvokat og statsadvokat i faglige spørsmål som gjelder straffesaksbehandlingen, og Justis- og beredskapsdepartementet og Politidirektoratet for den øvrige virksomheten.

I forbindelse med kommunereformen, som trådte i kraft 1.1.2020, er flere kommuner slått sammen på tvers av politidistrikts- og tjenesteenhetsgrensene. Politidirektoratet har i samarbeid med politidistriktene og berørte kommuner gjennomført et arbeid med struktur- og IKT-tilpasning, som ble ferdigstilt i 2019.

POLITIET

Figur 2 - Organisasjonskart og geografisk distriktsinndeling

POLITIET

Utvalgte hovedtall

Tallene er kommentert under de ulike kapitlene i årsrapporten der dette er relevant.

Tabell 1 - Utvalgte hovedtall

	2018	2019	% vis endring
Ansatte i politiet			
Totalt antall årsverk	16 945	16 971	0,01 %
- Politiutdannede ¹	10 063	10 114	0,05 %
- Jurister	888	907	0,21 %
- Sivile	5 994	5 950	-0,07 %
Politiets innbyggerundersøkelse			
Følt trygghet der de bor eller ferdes	92 %	94 %	2 % -poeng
Ganske eller svært stor tillit til politiet	77 %	79 %	2 % -poeng
Respons på operative hendelser			
Antall nødanrop	630 634	734 709	16,5 %
Antall nødanrop besvart innenfor 20 sekunder	96,6 %	97,8 %	1,2 % -poeng
Antall hasteoppdrag	19 890	21 114	0,6 %
Straffesaksbehandling			
Antall anmeldte saker	306 139	299 559	-2,4 %
Antall påtaleavgjorte saker	322 872	314 635	-0,2 %
Den sivile rettspleien på grunnplanet			
Totalt antall saker	632 469	644 492	1,9 %
Forliksklager	81 125	92 345	13,8 %
Gjeldsordning	4 635	5 248	13,2 %
Andre forvaltningsoppgaver			
Antall utstedte pass	701 272	736 714	0,5 %
Antall behandlede politiattester	418 760	398 902	-0,5 %
Antall våpensøknader	57 896	59 930	0,3 %
Antall tvangsmessige uttransporteringer	5 077	4 157	-18 %

Utvalgte nøkkeltall²

Tabell 2 - Utvalgte nøkkeltall³

	2018	2019	% vis endring
Tildelte midler	18 683	19 879	6,4 %
Forbruk, eks mva.	18 398	19 671	6,9 %
- Lønn	13 302	14 196	6,7 %
- Andre driftsutgifter	2 778	2 730	-1,7 %
- Eiendom, bygg og anlegg	1 684	1 802	7,0 %
- Investeringer	634	943	48,7 %
Mindreforbruk	285	205	

¹ Eksklusiv politiårsverk ved PST (sentrale enhet).

² Viser til www.politi.no for en mer utfyllende oversikt over andre regnskapsmessige nøkkeltall.

³ Alle tall i millioner norske kroner. Tildelte midler er basert på saldert budsjett. Forbruk er regnskapstall.

3 ■ Årets aktiviteter og resultater

Overordnet vurdering

Politiets aktivitet skal innrettes for å bidra til å skape effekter for samfunnet innenfor de fem virksomhetsspesifikke målene. Politiets innsats skal føre til et samfunn hvor innbyggerne føler seg trygge, og det er grunnlag for velfungerende forhold for næringsaktivitet.

Det er essensielt at ressursene samfunnet investerer i politiet gir effekter for publikum og bidrar til effekter for samfunnet i stort. Likevel kan det være krevende å identifisere, måle og beskrive disse effektene. På samfunnsnivå vil det alltid være mange faktorer som påvirker. Mål 1 - Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas - kan brukes som eksempel. Politiets innsats gjennom synlige patruljer, beredskap gjennom effektiv trening og sikring av objekter og publikums tillit til at politiet responderer raskt ved hendelser, er viktige bidrag til opplevelsen av trygghet. Men det kan også være andre faktorer som påvirker. Eksempelvis vil naturkatastrofer og andre uønskede hendelser man ikke greier å forutse, forebyggende innsats (eller mangel på forebygging) fra aktører utenfor politiet, også påvirke måloppnåelsen. Tilsvarende kan man finne eksempler på de andre fire virksomhetsspesifikke målene.

Politiet har i 2019 risikovurdert de fem virksomhetsspesifikke målene og rapportert på risiko og risikoreduserende tiltak til Justis- og beredskapsdepartementet. Dette ligger til grunn for vurderingen av oppnåelsen av hvert av de fem målene under Resultater og måloppnåelse nedenfor.

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) har fulgt arbeidet med politireformen tett fra oppstarten og har bidratt med god informasjon til implementerings- og utviklingsarbeidet av reformen. Difi har gjennom hele reformperioden fortløpende evaluert reformarbeidet. Evalueringen viser en positiv utvikling og at reformen i hovedsak går som planlagt. Reformgjennomføringen er gjenstand for forskning, og forskningsresultater vil være viktige byggeklosser for videreutviklingen av politiet. Vi har blant annet også høstet erfaringer fra den svenske politireformen. Sluttevalueringen derfra har vist at det er behov for å ha tålmodighet når det gjelder å kunne hente ut synlige gevinster. Viktigst er det at evalueringen viser at den svenske reformen på en god måte har gitt bedre forutsetninger for en mer effektiv virksomhet.

Politiet er inne i gjennomføringsdelen av politireformen. Reformen har krevd store endringer i struktur og arbeidsmetoder i alle politidistrikter og særorganer. Det var forventet at endringene i en periode vil gå ut over politiets kapasitet til å løse sine oppgaver. Vi har sett effekter som kan tolkes til å relatere seg til reformen. Politiet når fortsatt ikke målene på saksbehandlingstid og restanser i straffesaksbehandlingen i 2019, men vi registrerer en positiv utvikling på nasjonalt nivå sammenlignet med 2018. Videre viser politiets innbyggerundersøkelse for 2019 at andelen av befolkningen som har

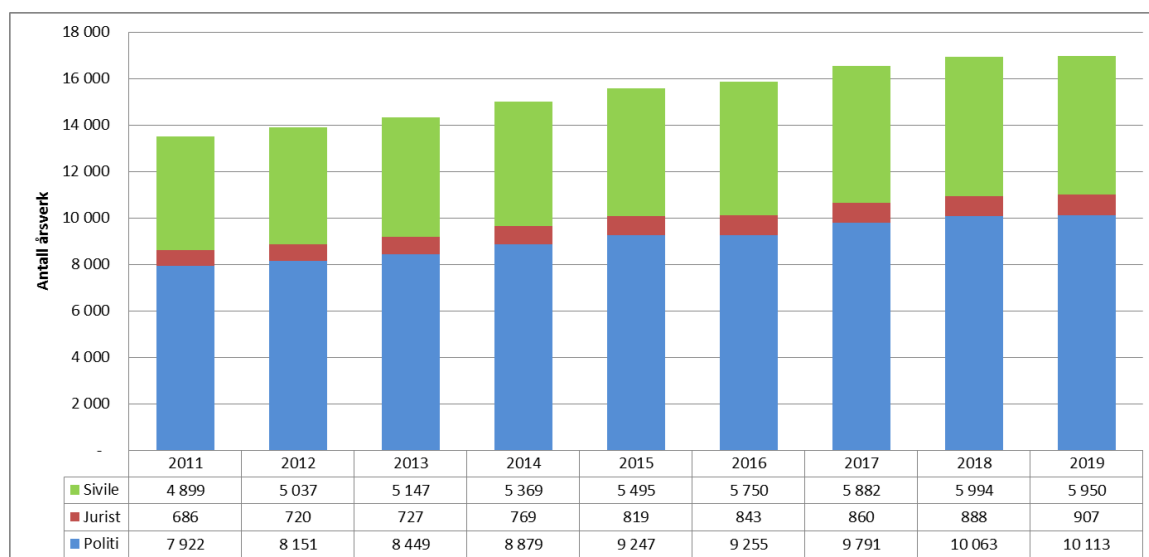
POLITIET

ganske stor eller svært stor tillit til politiet, har økt sammenlignet med 2018 fra 77 til 79 prosent. Innbyggerundersøkelsen for 2019 viser også at 94% av Norges befolkning føler seg trygge der de bor og ferdes, 2 prosentpoeng flere enn i 2018. Dette kan være en indikasjon på at reformen begynner å gi effekt etter en krevende reformperiode. Når det gjelder befolkningens oppfatning av politiets tilstedeværelse og tilgjengelighet, har denne i mindre grad endret seg de siste tre årene, selv om marginalt flere oppfatter at politiet ikke kommer raskt til stede ved akutt behov for hjelp i 2019 sammenliknet med 2018.

Ressursbruk i politi- og lensmannsetaten

Ved utgangen av 2019 var det 16 971 lønnede årsverk i politiet. 60 prosent av årsverkene var politistillinger, 5 prosent var juriststillinger og 35 prosent var sivile stillinger. De siste årene har politiet blitt bevilget midler for å ansette i politistillinger for å nå målet om 2 polititjenestepersoner per 1 000 innbygger i Norge. Per 31. desember 2019 var dekningsgraden 1,94 inklusive politiårsverk ved PST (sentrale enhet).

Figur 3 - Bemanning i politiet målt i antall årsverk⁴ i perioden 2011-2019

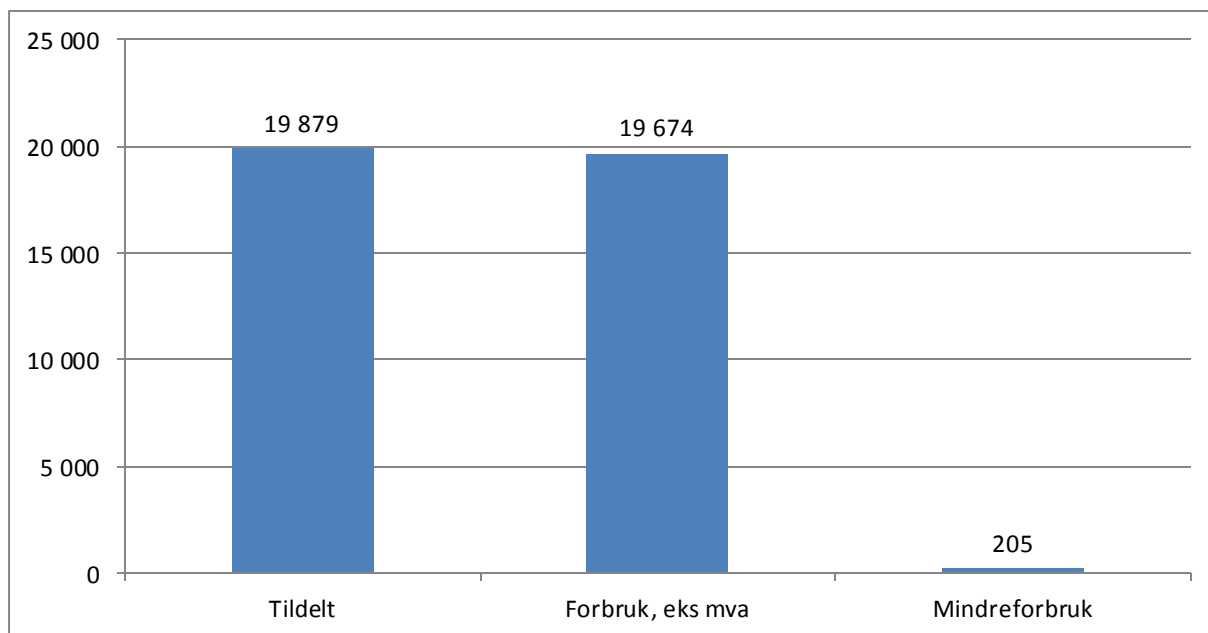

⁴ Antall årsverk som får lønn, unntatt ansatte i foreldrepermisjon samt timelønnede og medarbeidere på pensjonistvilkår

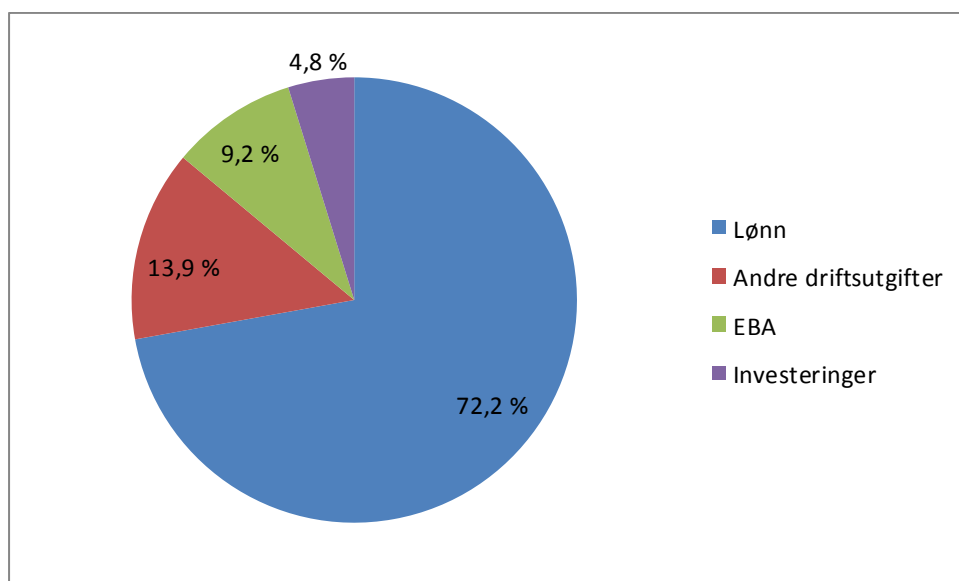
POLITIET

I 2019 var den disponible rammen til politietaten på 19,9 milliarder kroner og de totale nominelle regnskapsførte utgiftene på om lag 19,7 milliarder kroner, noe som ga et mindreforbruk på 205 millioner kroner.

Figur 4 - Samlet tildeling og utnyttelsesgrad i Poli- og lensmannsetaten⁵

Personellutgifter er den største utgiftskategorien, og utgjorde 72,2 prosent av de totale driftsutgiftene. Eiendom, bygg og anlegg (EBA) og øvrige driftskostnader utgjorde henholdsvis 9,2 prosent og 13,9 prosent av de totale driftsutgiftene, mens investeringsutgiftene utgjorde 4,8 prosent.

Figur 5 - Kostnadsfordeling i 2019 i %

⁵ Tall i millioner kroner

Resultater og måloppnåelse

Mål 1 – Befolkningens trygghet og sikkerhet ivaretas

Politiets viktigste oppgave som nødetat er å redde liv og begrense skade. Det er derfor grunnleggende for polititjenesten å være tilstrekkelig tilstede der kriminalitet skjer for å kunne forebygge og løse de løpende oppgavene. Gjennom målrettet arbeid og utvikling av både kapasiteter og virkemidler, samt fokus på samhandling med andre aktører i samfunnet, er politiet ytterligere styrket i sin evne til å løse samfunnsoppdraget. I innbyggerundersøkelsen for 2019 svarer 94 prosent av Norges befolkning at de føler seg trygge der de bor og ferdes. 2 prosentpoeng flere føler seg trygg i 2019 sammenliknet med 2018.

Å oppnå kontakt med politiet på nødnummer 112 er viktig, både ut fra innringerens behov for rask hjelp, og for politiets evne til raskt og effektivt å kunne håndtere oppdraget. Resultatet for 2019 viser at politiet nasjonalt besvarte nesten 98 prosent av alle telefonhenvendelser til nødnummeret 112 innenfor 20 sekunder, og dermed nådde resultatkravet som var på 95 prosent. Selv om antall nødsamtaler inn til politiets operasjonssentraler har økt, er resultatene på nasjonalt nivå forbedret med 1,2 prosent fra 2018 til 2019 etter systematisk arbeid og tydelige prioriteringer ved operasjonssentralene.

Tabell 3 - Nasjonale resultater aksestid 112 for perioden 2016 til 2019

	Antall 112-samtaler	Andel innenfor aksestidskravet
Nasjonalt 2019	734 709	97,8 %
Nasjonalt 2018	630 634	96,6 %
Nasjonalt 2017	570 935	96,8 %
Nasjonalt 2016	601 007	96,4 %

Etter rask besvarelse er det også viktig at politiet responderer raskt for å kunne redde liv, redusere skadeomfang og bidra til å oppklare kriminalitet. Måling av responstid er nødvendig for å vurdere politiets tilgjengelighet, og kravet til responstid kommuniserer til befolkningen hva de kan forvente av politiet når det haster. De nasjonale resultatene viser at politiet samlet sett ikke har innfridd kravene til responstid, men det er likevel en marginal forbedring i to av tre tettstedskategorier sammenlignet med 2018. Politiet skal jobbe aktivt for å redusere responstiden blant annet gjennom å benytte kunnskap om hvor og når hendelser skjer, og gjennom en kunnskapsbasert disponering av patruljene. Gjennom å være tilgjengelig, synlig og raskt på stedet når noe alvorlig skjer, vil politiet ivareta samfunnsoppdraget.. Tabellen under viser nasjonale krav og resultater for 2019 fordelt på tre tettstedskategorier: 1) tettsteder med over 20 000 innbyggere, 2) tettsteder med mellom 2 000 og 19 999 innbyggere, 3) tettsteder med under 2000 innbyggere og øvrige områder.

Tabell 4 - Nasjonale resultater responstid 2019, i hele minutter

Antall, krav og resultat	20 000 innbyggere eller mer	2000 - 19999 innbyggere	Mindre enn 2000 innbyggere	Sum
Antall hasteoppdrag	10 848	2 889	7 377	21114
Mål median	7	10	16	
Resultat median	8	11	17	
Krav 80 prosentil	11	19	30	
Resultat 80 prosentil	12	19	31	

Gjennom nærpoltireformen har alle politidistriktene tatt i bruk nye operasjonssentraler som er en av de seks prioriterte funksjonene i politiet. Arbeidet med å se nærmere på arbeidsprosessene mellom de seks prioriterte funksjonene pågår, noe som har som mål å gi raskere og mer effektiv samhandling både i den akutte bistanden befolkningen har behov for, men også bedre kvalitet i en eventuell straffesak i etterkant av en hendelse. I 2019 innførte alle politidistrikt i samarbeid med de andre nødetatene felles nasjonale prosedyrer for trippelvarsling ved hendelser som krever felles innsats fra nødetatene. Trippelvarslingsprosedyrene forventes å gi en felles forståelse for situasjonen, bedre samhandling mellom nødetatene og kortere responstid.

Gjennom 2019 har det vært tidsubegrenset bevæpning ved Oslo lufthavn Gardermoen (OSL) etter den nye bestemmelsen i våpeninstruksen § 3-2 fjerde ledd. Politidirektoratet har samtidig jobbet med forberedelser til de nye bestemmelsene i våpeninstruksen § 3-2 femte ledd, knyttet til tidsubegrenset bevæpning mellom sårbare punkter som trår i kraft 1. februar 2020. Formålet med lovendringen var å åpne for bevæpning av ubegrenset varighet, dersom det anses nødvendig for å gi sårbare objekter tilstrekkelig beskyttelse mot terror. Bevæpningen vil således, når det ut fra risiko- og sårbarhetsanalyser vurdert opp mot politiets oppgaveløsning anses nødvendig, bidra til å sette politiet i stand til å kunne avverge eller stanse handlinger som vil være særlig farlig for liv og helse eller viktige samfunnsfunksjoner.

Politiets årlige kontraterrorøvelse, øvelse Nordlys ble gjennomført siste uka av oktober 2019. Målet med øvelsen er å sikre at politiet og Forsvaret og andre relevante samvirkeaktører raskt og effektivt kan håndtere en eller flere terrorhendelser. Scenariet for 2019 omfattet hendelser i tre politidistrikter, Innlandet Politidistrikt, Trøndelag Politidistrikt og Vest Politidistrikt og var en krevende øvelse. Øvelsen utfordret krisehåndtering på alle nivåer og samarbeid mellom politidistrikter og særorgan, nasjonale bistandsressurser og innsatsstyrker fra svensk politi, samt Forsvarets bistand til politiet. Mer enn 900 polititjenestepersoner og 450 personer fra Forsvaret var involvert i øvelsen, enten gjennom planleggingen eller som øvende på taktisk, operasjonelt eller strategisk nivå.

I løpet av et år deltar politiet også i flere nasjonale tverrsektorielle øvelser. Øvelse Barents Rescue (BR19) ble gjennomført i Kiruna i Sverige tidlig høst 2019. Dette var en felles beredskapsøvelse for landene i Barentsregionen, hvor hensikten var å øve kommunikasjon, samordning og koordinering mellom land som vil bli involvert i en redningsaksjon i regionen. Parallelt med redningsøvelsen, ble det arrangert en Disaster Victim Identification (DVI) øvelse, som hadde som mål å øve håndtering og identifisering av et stort antall døde personer.

POLITIET

Representanter fra de tre nordligste politidistriktene, samt Oslo Politidistrikt, deltok under gjennomføringen av BR19 og Kripos med bistand fra flere politidistrikter deltok under DVI-øvelsen.

Øvelsene politiet har hatt ansvaret for å arrangere og vært deltager ved i 2019, bidrar til å utvikle politiets evne og ansvar for krisehåndtering ved forskjellige typer scenarioer. Øvelsene bidrar til å utvikle og styrke samarbeidet mellom aktuelle samvirkeaktører. Roller, ansvar og myndighet mellom virksomheter og etater er sentrale områder som blir øvet. Politiets evne til å håndtere komplekse ekstraordinære hendelser og kriser blir prøvd ut og evaluert for at erfaringene skal bidra til å videreutvikle etaten. Øvelsenes komplekse scenarioer bidrar til styrket samfunnssikkerhet, og kan være et sentralt bidrag for å ivareta befolkningens sikkerhet og trygghetsfølelse.

Politiet har i 2019 fortsatt arbeidet med å sikre politiets egne skjermingsverdige objekt. Som følge av ny sikkerhetslov har politiet kartlagt og skadevurdert de viktigste verdiene for politiets leveranse av grunnleggende nasjonale funksjoner. Politiet har også oppdatert ledelsessystemet for sikkerhet i politiet. Arbeidet med å implementere det nye regelverket fortsetter i 2020.

Mulige tiltak for å redusere risiko og håndtere stadig økende digitale utfordringer er kartlagt. I 2019 ble en rekke tiltak innenfor sikkerhet samlet i Varde-programmet. Det ble utarbeidet en helhetlig handlingsplan for hvordan man skal sikre seg mot uønskede hendelser og programmet har ansvar for oppfølging av disse tiltakene. Programmet har i 2019 blant annet hatt fokus på modernisering av sluttbrukerutstyr, forbedret tilgangskontroll, økt evne til å oppdage, unngå og håndtere sikkerhetsrelaterte hendelser. Programmet har foreslått endring i styring av IKT-området i etaten generelt og IKT-sikkerhet spesielt, og videre handlingsplan for hvordan man skal sikre seg mot uønskede hendelser. Programmet har ansvar for oppfølging av disse tiltakene.

Politidirektoratet jobber kontinuerlig for å etablere og utvikle nye metoder og kapasiteter som skal bidra til å ivareta befolkningens trygghet og sikkerhet. Blant annet er det anskaffet nye politihelikoptre, etablert helikopterberedskap i Nord Norge, og det pågår utprøving av elektrosjokkvåpen og droner.

Politiet har i 2019 mottatt tre nye helikoptre og disse er satt i operativ drift. De nye helikoptrene har økt kapasitet på informasjonsinnhenting og informasjonsdeling gjennom forbedret sensor kapasitet og kommunikasjonsmuligheter. Helikoptrene har større rekkevidde og lengre flytid i oppdrag enn de gamle helikoptrene. De nye helikoptrene kan også transportere tjenestepersoner og utstyr, samt har større kapasitet til å operere som skarpskytterplattform. Dette vil gi en bedre kapasitet både for de nasjonale beredskapsressursene og til politidistriktene i sin oppdragsløsning.

I forbindelse med frafall av Forsvarets helikopterberedskap i Nord-Norge, vil politiet etablere et kompensierende tiltak med en sivil leverandør. I interimperioden fra 1.1.2020 opererer de med base i Hammerfest. Fra 1.5.2020 opererer de fra Langnes flyplass, Tromsø. Dette vil gi transportkapasitet for de tre nordligste politidistriktene og vil gi de styrket mulighet til hurtigere respons i oppdrag.

Politidirektoratet har i 2019 gjennomført det første av to planlagte år med utprøving av elektrosjokkvåpen (ESV) i politiets operative tjeneste. Deler av innsatspersonell i

POLITIET

politidistriktene Øst, Sør-Vest, Troms, samt Oslo politidistrikt (Beredskapstroppen), bærer ESV i daglig tjeneste som et tilgjengelig maktmiddel i oppdragsløsningen Elektrosjokkvåpen som maktmiddel vil være et mildere alternativ i de situasjonene hvor politiet vurderer bruk av skytevåpen som nødvendig. Utprøvingen har til hensikt å skaffe kunnskap om bruk av effekter av elektrosjokkvåpen, samt å sette Politidirektoratet i stand til å gi en faglig anbefaling til Justis- og beredskapsdepartementet om hvorvidt elektrosjokkvåpen bør innføres som maktmiddel i politiet. Utprøvingen evalueres av Umeå universitet og fortsetter ut 2020.

Politiet har i 2019 igangsatt et pilotprosjekt for politiets bruk av droner hvor Troms, Trøndelag og Agder politidistrikt deltar. Pilotprosjektet har følgeforskning fra Politihøgskolen, og har som ambisjonsnivå blant annet å frembringe kunnskap om bruk i forbindelse med planlegging og gjennomføring av pågående operasjoner og åstedsfotografering. Dette skal bidra til å danne grunnlag for vurdering av behovet for politidroner i fremtiden, hvilke effekter droner har og hvilke muligheter, begrensinger og dilemmaer som oppstår ved bruk av slik teknologi. I prosjektet er det et nært samarbeid med de andre nordiske landene. Politiet har også igangsatt et arbeid opp mot hvilke virkemidler politiet må ha for å forebygge og hindre ulovlig droneflyving og bekjempe trusler fra droner som har blitt en utfordring for mange aktører i samfunnet, blant annet luftfarten.

Mål 2 – Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging

Gjennomføringen av hovedmål 2 - Redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging, utgjør et langsiktig endringsarbeid. Forebygging skal være primærstrategi på tvers av politiets virksomhetsområder og på alle nivåer i politiorganisasjonen. Politidirektoratet følger opp dette ut mot politidistrikter og særorgan. Dette vil være en viktig oppgave også i 2020 og i årene 2021-2023. Det vil i 2020 utvikles et nytt revidert strategidokument som følges opp av en implementeringsplan.

Det er i 2019 gjort et betydelig arbeid for å løfte det kunnskapsbaserte forebyggende arbeidet, herunder utarbeidelsen av Politiets trusselvurdering (nasjonal pilot), videreutvikling av Politimesterens situasjonsbilde og tiltaksplan (utviklingsarbeid i politidistrikter og særorgan), og iverksetting av kunnskapsbasert politiarbeid som arbeidsmetodikk (pilot). Dette er utviklingsarbeid som vil følges opp videre fremover for å oppnå den kvalitet og de effekter som er ønsket. Det er utarbeidet akseptansekriterier for implementering av etterretningsfunksjonen i politidistriktene og fastsatt mål for videre utvikling i 2020.

Arbeidet med å styrke samarbeid og samhandling med andre aktører i det forebyggende arbeidet fortsetter gjennom kvalitetsløftet i politireformen. Politiråd og politikontakt er etablert i alle kommuner. Videreutvikling av politiråd og politikontakter (med alle kommuner) måles etter fastsatte akseptansekriterier, og progresjonen i gjennomføringen vurderes som tilfredsstillende. Det jobbes fremdeles med lokale samarbeidsavtaler. Utviklingen av funksjonene har god fremdrift og gir allerede gevinster i form av bedre og bredere kriminalitetsforebyggende arbeid. Et fokus fremover vil være på bedre samhandling med etterretningsfunksjonene, for bedre kunnskapsgrunnlag for politirådet. Her er det fremdeles et stort potensiale.

Videre arbeides det med å heve kvaliteten på funksjonene næringslivskontakt og radikaliseringskontakt, og Politidirektoratet er i tett dialog med underliggende virksomheter i oppfølgingen. De fleste politidistrikter har etablert nettpatrolje og er til stede på ulike sosiale kanaler. Mange rapporterer om positive tilbakemeldinger fra publikum og at de raskt får

POLITIET

mange følgere og når ut til mange med mye informasjon. Nasjonalt Cyberkriminalitetssenter (NC3) er etablert og under utvikling. Enheten vil være viktig i forebygging av IKT-kriminalitet og håndtering av digitale trusler. Kripos har bidratt til måloppnåelse med kriminalitetsforebyggende arbeid på digitale arenaer og arbeider med å definere og utvikle politiets rolle på disse arenaene. Effektiv og målrettet forebygging krever utstrakt samarbeid med statlige og private aktører, i Norge og internasjonalt. NC3 har ved kartlegging av interessenter, dialog og samarbeid med private og offentlige aktører bedret forebygging og bekjempelse av internettrelatert kriminalitet. Dette har medført tilgang på informasjon som har bidratt i politiets forståelse av trusselbildet og mobilisering av eksterne ressurser. I 2020 vil arbeidet fokusere på standardisering av politiets tilstedeværelse på nett og kvalitetsheving av arbeidet med å forebygge kriminalitet på nett.

Politiets arbeidsmetodikk har som mål å sette andre og politiet selv i bedre stand til å forebygge effektivt. Iverksetting av forebygging som primærstrategi innenfor alle politiets fagområder, i politidistrikt og særorgan, innebærer et betydelig endringsarbeid som må få oppmerksomhet over tid.

Mål 3 – Effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet

Å avdekke straffbare forhold og plassere skyld hos den ansvarlige gjerningspersonen, er avgjørende for å nå straffesaksbehandlingens overordnede mål om redusert kriminalitet. En effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet og god rettssikkerhet, er en forutsetning for den alminnelige tilliten til politiet og rettssystemet, og for borgernes opplevelse av trygghet. Straffesaksbehandlingens hovedmål er å bidra til redusert kriminalitet gjennom allmenn- og individualprevensjon. Riksadvokatens mål- og prioriteringsrundskriv til politiet og statsadvokatene har lenge hatt de samme målene for straffesaksbehandling; høy kvalitet, høy oppklaring, kort saksbehandlingstid og adekvat reaksjon.

Kapasitetsundersøkelsen, som ble ferdigstilt i 2019, viser at politiet bruker 34 prosent av den totale straffesakskapasiteten på de mest alvorlige sakskategoriene, på tross av at disse kun utgjør 2,9 prosent av den totale saksporteføljen. Undersøkelsen viser altså at politiet bruker mest tid på de alvorligste sakene, noe som er i tråd med riksadvokatens prioriteringer.

Kapasitetsundersøkelsen muliggjør forbedret ressursplanlegging og -utnyttelse på straffesaksområdet. En oppdatering av kapasitetsundersøkelsen viser at antall årsverk tilgjengelig til straffesaksbehandling økte med 133 årsverk fra 1. juni 2018 til 1. mars 2019.

Politidistriktene har økt sitt fokus på styring og ledelse av straffesaksfeltet. Enkelte distrikter har gjort grep for å styrke de prioriterte områdene, slik som å dedikere påtalejurister til prioriterte saksfelt eller opprette egne grupper for håndtering av visse sakstyper. Analyser av håndteringen av straffesakene er påstartet eller gjennomført i andre distrikter. I disse distriktene forventes det at relevante tiltak vil bli iverksatt i 2020.

Politidirektoratet har i løpet av 2019 igangsatt innføringen av flere digitaliseringstiltak. Digitalt forenklet forelegg erstatter manuell utfylling av og senere håndtering av papirblanketter. Anmeldelser innlevert på internett blir nå automatisk overført til politiets straffesakssystem. Tidligere ble disse manuelt registrert i politidistriktene. Digital signatur i visse straffesaksdokumenter i politiets straffesakssystem BL sparer den enkelte ansatte for tid. Mediebanken, som gjør at politiet har et nasjonalt system for lagring av egenproduserte lyd- og bildefiler, gjør lokale anskaffelser til dette formålet unødvendig. Samlet sett spares

POLITIET

ressurser som kan anvendes til politiets primæroppdrag. I 2020 er målet å åpne for digital signatur i enda flere straffesaksdokumenter.

Gjennom *Etterforskningsløftet*, som inngår i kvalitetsdelen av politireformen, er det satt i verk flere tiltak for å bedre kvaliteten i straffesaksbehandlingen i politiet. De fleste av disse er fortsatt i en innføringsfase, og det er for tidlig å se effektene av dem. Hva gjelder Felles straffesaksinntak (FSI) har imidlertid enkelte statsadvokatembeter påpekt at denne funksjonen har bidratt til å heve kvaliteten på straffesaksarbeidet i initialfasen og sikre en bedre prioritering av saker. Det vil fortsatt ta noe tid før FSI er fullt ut implementert og gir full effekt i alle landets politidistrikter.

De senere årene har oppklaringsprosenten på landsbasis vært i overkant av 50 prosent. Sammenliknet med 2018 har oppklaringsprosenten gått ned med 1,4 prosentpoeng. Grov integritetskrenkende kriminalitet som volds- og seksuallovbrudd, utgjør et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Innenfor denne typen saker er det et mål at det skal være en særlig høy oppklaring. For alle typer seksuallovbrudd var oppklaringsprosenten i 2019 63 prosent, 0,9 prosentpoeng lavere enn i 2018. Antall seksuallovbrudd har blitt redusert med 19,4 prosent sammenliknet med 2018. Dette skyldes blant at politiet i 2018 etterforsket flere store nettovergrepssaker med svært mange fornærmede⁶. Flere politidistrikter har hatt egne innsatser for å avdekke mørketall særlig innen nettovergrep hvor barn er fornærmet. For sakstypen seksuell omgang og voldtekt av barn under 14 år var oppklaringsprosenten i 2019 på 77 prosent, som er 2,2 prosentpoeng bedre enn i 2018.

Et annet prioritert område er mishandling i nære relasjoner. I denne typen saker er det utfordrende å finne det bevist ut over enhver rimelig tvil at mishandlingen har skjedd. Oppklaringsprosenten var i 2019 på 29 prosent, 0,1 prosentpoeng lavere enn i 2018. I 2019 ble det anmeldt 126 (3,6 prosent) færre saker enn i 2018.

Kort saksbehandlingstid er viktig for de involverte i straffesakene, og kan vurderes som en indikator på effektivitet. En etterforskning som trekker ut i tid, vil også kunne føre til at bevisene svekkes. I 2019 økte saksbehandlingstiden med 1,2 dager i de sakene som ble oppklart. Selv om saksbehandlingstiden i voldtektssaker, ungdomssaker og voldssaker med særskilt frist ikke ble nådd, har saksbehandlingstiden for disse prioriterte sakstypene hatt en positiv utvikling gjennom 2019⁷.

Få restanser, og særlig få gamle restanser, er en forutsetning for kort saksbehandlingstid. Antallet restanser i politidistriktene er redusert med 1532 saker (3,9 prosent) sammenliknet med 2018, samtidig som restansene eldre enn 12 måneder har økt med 527 saker (7,1 prosent). Flertallet av politidistriktene nådde ikke de fastsatte målene for restanser for ikke påtaleavgjorte saker i 2019 (mål for antall saker som er under etterforskning). Om en vurderer restansene ut fra antall timer⁸, er det et fall både i de yngste og eldste restansene. Det indikerer at politidistriktene jobber mer med de arbeidskrevende – og normalt sett – prioriterte sakstypene, hvilket gir en mindre arbeidskrevende restanseportefølje å jobbe ned fremover. Flere distrikter jobber målrettet med å redusere restansene, og særlig innen prioriterte sakstyper.

⁶ Se STRASAK-rapporten for 2019 pkt. 2

⁷ Se STRASAK-rapporten for 2019 pkt. 4.3.3

⁸ I kapasitetsvurderingen er det regnet ut gjennomsnittlig tidsbruk i enkelte sakstyper, se rapporten side 29

POLITIET

Der hvor barn eller andre særlig sårbare er vitne til eller utsatt for kriminalitet, slik som seksuallovbrudd og mishandling i nære relasjoner, gjennomføres avhørene som hovedregel ved Statens barnehus. Avhørene gjennomføres i trygge rammer, og barnets behov for ytterligere oppfølging blir vurdert. I 2019 ble det gjennomført 4551 førstegangsavhør av barn og andre særlig sårbare personer. Det er en reduksjon i antall gjennomførte avhør på 12 prosent. Årsaker til en reduksjon i antall avhør er dels fall i antall store nettovergrepssaker hvor barn er fornærmet, og at flere politidistrikter har iverksatt nye rutiner for å vurdere nøyere hvorvidt avhør skal gjennomføres eller ikke. 53 prosent av avhørene ble gjennomført innen den lovbestemte fristen. Ekskluderes avhør hvor forhold utenfor politiets kontroll har ført til fristbrudd, ble 58 prosent gjennomført innenfor lovbestemt frist.

Mål 4 – Alle som oppholder seg i Norge har avklart identitet og lovlig opphold

Avklaring av identitet og kontroll over hvem som til enhver tid befinner seg i landet, er sentrale aspekter knyttet til forebygging, kriminalitetsbekjempelse og beredskap. Identitetsavklaring er nødvendig for å sikre at personer uten lovlig opphold i Norge kan uttransporteres. Å jobbe effektivt med å avklare identitet helt fra første kontakt, vil også gi en samfunnsøkonomisk gevinst ved at politiet og andre aktører ikke vil ha unødvendige kostnader med oppfølging av identitetsavklaringer senere.

Politiet har ansvaret for fem viktige oppgaver for å kunne levere godt på dette målet: grensekontroll, utlendingskontroll på territoriet, kontroll i politiets førstelinje i utlendingsforvaltningen, registrering av asylsøkere, samt uttransportering av personer uten lovlig opphold. I 2019 utarbeidet Politidirektoratet første versjon av strategi for helhetlig grenseforvaltning, som skal sikre felles overordnet forankring for grenseforvaltning og en felles forståelse av implementering og videre utvikling av helhetlig grenseforvaltning i Norge. Strategiens overordnede mål er å balansere effektivitet i grensekontrollen med økt fokus på å sikre den ytre grensen og territoriet ved migrasjonsutfordringer og mot grensekryssende kriminalitet og trusler, samtidig som grunnleggende rettigheter blir ivaretatt.

I 2018 økte politiet kapasiteten i grensekontrollen, noe som også har gitt resultater i grensekontrollen i 2019 gjennom lavere ventetid og bedre kvalitet i kontrollen. Politiet har i 2019 også startet forberedelsene til implementeringen av Entry/Exit-systemet gjennom oppbyggingen av et eget prosjekt for dette arbeidet. Samtidig er det gjennomført en kartlegging av nåsituasjonen på alle de foreslått godkjente grenseovergangsstedene i landet. Økt fokus på inn- og utreisekontroll har bidratt til bedre kvalitet i tjenesten og det antas at færre personer uten rett til innreise har kommet til Norge. Økt satsing på kontroll i førstelinjen i utlendingsforvaltningen har ført til at færre utlendinger oppholder seg ulovlig i riket. Det er gjennomført nesten 4 300 uttransporteringer av personer uten lovlig opphold i Norge. Det er betydelig lavere enn måltallet i Tildelingsbrevet, men i tråd med faglig prognose. Over 30 prosent av disse er straffede. Særlig sistnevnte kategori returner er både kriminalitetsforebyggende og samfunnsøkonomisk lønnsomme.

Mål 5 – Tilgjengelige tjenester med god service

Politiet skal ha tilgjengelige tjenester med god service overfor befolkning og virksomheter. Dette gjelder tilgang til politiets tjenester både i den fysiske og digitale verden og omfatter også forvaltningstjenester og sivil rettspleie. God service innebærer enkel tilgjengelighet, rask tilbakemelding, god kvalitet og en samhandling med andre etater.

POLITIET

Polititjenesten lokalt omfatter både responstid, god lokalkunnskap og forebyggearbeid og særlig viktig er samarbeid med kommunene og andre relevante etater. Det lokale tjenestetilbudet omfatter både polititjeneste som utøves av lokalt politi i det geografiske området, og dels fra fellesenheter i politidistriktet. Det handler om både den synlige tilstedeværelsen lokalt og politiets tilstedeværelse digitalt, og om å håndtere sakene som skjer lokalt, enten fysisk eller digitalt.

Digitale publikumstjenester handler i stor grad om å øke politiets tilgjengelighet for innbyggere og virksomheter, og forenkle deres møte med politiet. Arbeidet med å digitalisere tjenester for publikum og virksomheter er noe politiet vil fortsette å jobbe videre med.

Polititjenestene innenfor politiets kjerneoppgaver, forebygging, vakt og beredskap og etterforskning, skal samlet sett styrkes i tjenesteenhetene og de kommuner disse dekker. Det lokale politiet får nå bedre støtte fra styrkede, felles kompetansemiljøer i politidistriktet, spesielt innenfor prioriterte saksområder som for eksempel vold og overgrep mot barn.

Innen sivile gjøremål er måloppnåelsen tilfredsstillende for forlik. Resultatet for utlegg og gjeldsordning har hatt en negativ utvikling, og saksbehandlingstid for disse sakstypene er ikke tilfredsstillende. Sentrale forklaringsfaktorer er vesentlig økning i antall saker samt at politidistriktene gir tilbakemelding om en utfordrende bemanningssituasjon. Flere distrikt har tatt organisatoriske grep for å kunne bruke tilgjengelige ressurser mer effektivt ved å etablere ett namsmannsdistrikt. Restansesituasjonen er bekymringsfull, og utgjør nå 44 prosent av åpne saker.

Det jobbes med å utvikle digitale løsninger som vil bidra til effektivisering og bedre tilgjengelighet for publikum. DINA (digitalisering av namsmannen) skal være ferdig med sine leveranser knyttet til selvbetjeningsløsninger for publikum og overgang til digital postkasse for forlik og utlegg høsten 2020. Leveransene fra dette prosjektet vil frigjøre ressurser til saksbehandling. Videre vil Politidirektoratet utrede muligheten for å digitalisere interne arbeidsprosesser.

Arbeidet med å etablere en kanalstrategi, som omhandler hvordan politiet skal møte befolkningens behov i fremtiden og identifisere viktige og riktige samhandlingsarenaer med borgere, næringsliv og organisasjoner, ble påstartet i 2019. Strategien vil gi viktige innspill i prioriteringsdiskusjoner og legge føringer for en ensartet samhandling med borgere innenfor politiets tjenester.

Det er gjennomført flere konkrete leveranser i 2019 som vil gi bedre service til borgere, næringsliv og organisasjoner, men de vil sannsynligvis ikke gi effekter før 2020-2. Dette omfatter blant annet;

- Det er etablert et samarbeid med finansnæringen, som i første omgang gir politiet tilgang (digital samhandling) til opplysninger i straffesaker. Arbeidet er automatisert, forenklet og det gir høyere sikkerhet og kvalitet. Dette åpner også opp for fremtidig samhandling innenfor andre områder som forebygging etc.
- Digital anmeldelse er en revisjon av anmeldelse på nett, hvor sikker verifisering av anmelder og digital bekreftelse på anmeldt forhold er noen av forbedringene. Dette legger forholdene til rette for å utvide til flere typer anmeldelser, bruk av vedlegg, underretninger med mer. Dette vil på sikt gjøre det enklere å anmelde saker og informasjon om kriminalitetsbildet økes.
- Digitalt forenklet forelegg er utviklet som en applikasjon for mobile enheter. Den benyttes av Utrykningspolitiet og trafikkpolitiet i Oslo. Etter hvert skal den tas i bruk i

POLITIET

alle landets politidistrikter og forenkler hverdagen både for politiet og borgerne, samt gir økt sikkerhet og kvalitet. Appen ble nominert til Digitaliseringsprisen.

Befolkningens tillit til politiet er en indikator på hvordan politiet oppfattes. I særlig grad er tilliten en indikasjon på i hvilken grad politiet oppfattes å løse sine oppgaver på en effektiv måte og behandle sitt publikum rettfærdig og respektfullt. Tilliten er av stor viktighet da den blant annet innvirker på publikums vilje til å samarbeide med politiet, aksept av politiets ansvar samt tilbøyelighet til å rapportere lovbrudd. I politiets innbyggerundersøkelse for 2019 svarer 79 prosent av respondentene at de har ganske stor eller svært stor tillit til politiet. Dette er en fremgang på 2 prosentpoeng fra målingen foretatt i 2018. Resultatet oppfattes av Politidirektoratet å være et signal om at man er på rett vei, herunder med reformarbeidet, samtidig som den klare oppfatningen er at det fortsatt gjenstår et betydelig arbeid før man fullt ut kan høste av de gevinster reformen tilrettelegger for.

Befolkningens opplevelse av tilgjengelighet er en indikator på om tjenestene er tilgjengelige og om politiet yter god service. I innbyggerundersøkelsen for 2019 ble respondentenes oppfatning av politiets tilstedeværelse og tilgjengelighet kartlagt gjennom tre spørsmål/påstander: 1) Politiet kommer raskt til stedet ved akutt behov for hjelp, 2) Politiet er regelmessig synlig i ditt lokalområde og 3) Politiet har regelmessig kontakt med innbyggere i ditt lokalområde. Oppfatningen av politiet på disse områdene har i mindre grad endret seg de siste tre årene, selv om marginalt flere oppfatter at politiet ikke kommer raskt til stedet ved akutt behov for hjelp i 2019 sammenliknet med 2018.

Nærpolitireformen

I 2019 har det særlig vært fokus på å få den nye organiseringen til å virke etter intensjonen. I dette arbeidet står innføringen av seks prioriterte funksjoner. De prioriterte funksjonene er Operasjonssentral, Politipatruljen, Straffesaksinntak, Tjenesteplanlegging, Politikontakt, Politiråd og Etterretning. Det varierer noe mellom distrikt hvor langt de er kommet med innføringen av hver funksjon, men gjennomgående så vurderes utviklingen av de prioriterte funksjonene som svært positiv i 2019.

Utviklingstakten i politietaten har vært høy i flere år, og det er et bevisst valg å redusere ambisjonen for 2020 og sørge for at iverksatte tiltak i reformen får tid til å virke og gir ønsket effekt. Dette er gjort for å finne en bedre balanse mellom utvikling og drift, og som en oppfølging av DIFIs anbefalinger.

Monetær gevinstrealisering

Politi- og lensmannsetaten fikk i revidert nasjonalbudsjett 2019 utsatt gevinstkrav fra nærpolitireformen på 51 mill. kroner. Gevinstkravet for 2019, samt ytterligere planlagt gevinstkrav på 53 mill. kroner i 2020 er utsatt minst ett år, jf. Prop 1 S (2019 – 2020). Utsettelsen har gitt etaten et økt økonomisk handlingsrom for 2019 og 2020. Samlet sett vurderer direktoratet at det vil være krevende å kunne frigi totalt 104 mill. kroner som kan omprioriteres til formål utenfor etaten i 2021. Dette kravet kommer i tillegg til avbyråkratiserings- og effektiviseringskravet. Det er iverksatt et arbeid i 2020 for å effektivisere etaten som skal bidra til å frigjøre penger. Om etaten ikke lykkes med å frigjøre om lag 200 mil. kroner innen utgangen av 2021, vil deler måtte håndteres gjennom nedtrekk og lokale budsjetttiltak hos det enkelte politidistrikt og særorgan. Dette kan legge ytterligere press på etatens økonomiske situasjon.

POLITIET

Internasjonalt samarbeid

Norsk politi sekonderte totalt 28 politirådgivere til FN-operasjoner i 2019. Disse fordeler seg med 20 til operasjonene i Sør-Sudan (UNMISS), 5 til Mali (MINUSMA), 2 til Colombia (UNVMC) og 1 til Jemen (UNMHA). De norske politibidragene til Mali og Jemen er nye i 2019.

FN-operasjonen i Jemen har som mandat å legge til rette for gjennomføring av "Stockholmsavtalen" mellom regjeringen og opprørsbevegelsen i landet, samt å monitorere implementeringen av avtalen.

I Mali bidrar Norge med et spesialisert polititeam. Teamets hovedoppgave er opplæring av lokalt politi innenfor grunnleggende kriminalteknikk inkludert åstedsarbeid.

I løpet av 2019 har norsk politi bidratt til totalt 9 instruktøroppdrag som støtte til fredsoperasjoner. To instruktører har bistått i Rwanda i forbindelse med lokalt FN-grunnkurs for politipersonell, og kurs for forebygging og bekjempelse av seksualisert vold. Resterende instruktøroppdrag har vært i form av bistand til et dansk opplæringsprogram for politiledere på mellomnivå i Irak organisert og fasilitert av UNDP.

Norsk politi sitt bidrag til Schengen yttergrensekontroll og avgivelse av personell til European Border and Coast Guard Agency/Frontex (EBCG forordning av 1052/2013 og 2016/1624), er i 2019 gjennomført i henhold til avtale med EU/Frontex og med godkjenning fra Justis- og beredskapsdepartementet.

Norsk deltakelse til Frontex for 2019 bestod av bidrag fra politipersonell, og noen få sivile, grenseinspektører, i til sammen 90 forskjellige yttergrenseoperasjoner. Normal tid for utstasjoneringer har vært på rundt 1 måned. Fordelingen av Frontex sine operasjoner hvor Norge har deltatt er fordelt på luft, land og sjøoperasjoner. De fleste som har vært ute i 2019, har bidratt til sjøoperasjonene i Hellas, Spania og Italia. Tjenesten foregår på såkalte "hotspots", som er ankomststeder for migranter som kommer sjøveien med ulike typer farkoster. I dette bidraget har vi også hatt åtte hundeførere fordelt på to perioder til Spania i løpet av juli og august. Videre har politipersonell vært i Roma med kompetanseoverføring av dataprogrammet "Return Case Management System" til italiensk politi. For tjenesten som liaison-offiser til NATO sine patruljebåter i Egeerhavet, har Norge bidratt med totalt 6 politipersonell. Normal utestasjoneringstid for denne tjenesten er 2 måneder sammenhengende.

Til Frontex' hovedkvarter i Warszawa har 3 personell vært utestasjonert i 2019. Mye av tjenesten her har bestått i innhenting og analyse av informasjon som er knyttet til aktuelle operasjoner og stillingene er tilknyttet organisasjonens operasjonssentral.

4 ■ Styring og kontroll i virksomheten

Helhetlig styring av etaten

Politi- og lensmannsetaten har i 2019 jobbet med forbedring av prosess og innhold i det årlige styringsdokumentet, med innføring av tilpassede disponeringskrav i form av resultatavtaler til distrikter, særorganer og tjenesteleverandører. Innholdet i dokumentet har blitt tilpasset den enkelte enhet for å være mer brukervennlig og for å øke eierskapet til mål- og resultatkrav. Resultatavtalene skal legge til rette for at enhetene legger planer, gjennomfører og følger opp sin årlige virksomhet, og for at direktoratet får en mer effektiv oppfølging av styringen i etaten. I tillegg er det introdusert resultatavtaler for avdelingene i direktoratet. Dette skal sikre bedre sammenheng mellom ressursbruk i direktoratet og oppdrag som gis til underlagte enheter.

Det arbeides kontinuerlig med forbedring av etablerte arbeidsprosesser i direktoratet, her kan nevnes portefølje-, prosjekt- og målbilde-prosessen. Direktoratet arbeider også med innføring av nye prosesser, for å sikre den tverrgående samhandlingen bedre. I 2019 ble tre nye prosesser etablert.

Politidirektoratet har arbeidet med en plan for innføring av de statlige regnskapsstandarder (SRS) og har etablert et prosjekt som skal sikre innføringen av periodisert virksomhetsregnskap med SRS innen 1. januar 2021. Oppstart av gjennomføring ble besluttet i desember 2019.

Selv om det er lagt et godt grunnlag for helhetlig styring og oppfølging gjennom blant annet nye resultatavtaler, innføring av tertialvise resultatoppfølgingsmøter, og bedre organisering av program- og porteføljestyring, så viser flere eksterne og egeninitierte evalueringer til betydelige utfordringer knyttet til virksomhetsstyring, især innenfor IKT-området, i Politiet. Dette arbeides det videre med gjennom et egeninitiert utviklingsarbeid som skal ferdigstille forslag til forbedret styring av IKT-området innen 1.7.2020.

Risikostyring og internkontroll

Politi- og lensmannsetaten skal ha effektiv internkontroll i henhold til Reglement for økonomistyring i staten § 14 og Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 2.4.

Arbeidet med helhetlige internkontroll og risikostyring har i løpet av 2019 gått fra å være organisert som et prosjekt til å bli tydeliggjort som en linjeoppgave og som en integrert del av styringsprosessene i etaten. Internkontrollfunksjonen i Politidirektoratet har en pådriverrolle når det gjelder videreutvikling og implementering av rammeverkene. Funksjonen har som oppgave å legge til rette for bedre koordinering og mer enhetlig praksis for internkontroll og risikostyring i etaten. Det pågår arbeid i etaten som bidrar til bedre internkontroll, blant annet med å tydeliggjøre roller og ansvar knyttet til tverrgående fagområder, utarbeidelse og oppdatering av styrende dokumenter og beskrivelse av arbeidsprosesser.

POLITIET

Arbeid med å styrke internkontroll

Politi- og lensmannsetaten har gjennom 2019 videreutviklet og startet implementeringen av rammeverket for internkontroll. Roller og ansvar for internkontroll, samt årlige prosesser for planlegging, gjennomføring, oppfølging og rapportering knyttet til internkontroll i etaten har blitt tydeliggjort gjennom fastsettelsen av etatsinstruks for internkontroll. Alle distrikt, særorganer og andre enheter har i 2019 utarbeidet egne årsplaner for internkontroll som tar utgangspunkt i nasjonale fokusområder med tilhørende oppgaver fastsatt av direktoratet. Formålet med årsplanen med etatsomfattende fokusområder er å legge til rette for mer enhetlig praksis innenfor disse områdene. Enhetene skal også vurdere behovet for å legge til egne fokusområder.

I 2019 har fokusområdene for internkontroll vært beslag, sivil våpenforvaltning, styrende dokumenter og budsjett disponeringsmyndighet. Både innenfor beslagsområdet og sivil våpenforvaltning er det utarbeidet standardiserte sjekklister som kan legges til grunn for gjennomføring av kontroller. I tillegg ble relevante enheter bedt om å utarbeide lokale instruksjoner for beslag

Enhetenes rapportering av internkontrollarbeidet er tilgjengelig for alle i etaten og det har vært noe dialog, samarbeid og erfaringslæring på tvers av etaten. Det er for tidlig å vurdere effektene av disse initiativene, men det er i 2019 etablert bedre strukturer og et mer formelt grunnlag for internkontroll som legger til rette for bedre oppfølging av etterlevelse framover.

Arbeid med risikostyring

Innen de ulike fagområdene i politi- og lensmannsetaten brukes risikovurderinger som et aktivt virkemiddel for å styre risikoer og på denne måten øke evnen til måloppnåelse.

Politidirektoratet har i 2019 videreutviklet metodeverket for helhetlige risikovurderinger som går på tvers av fagområdene i etaten. Det er i 2019 utarbeidet en standardisert mal, risikoregister, som skal benyttes Politidirektoratet og de underliggende enhetene. Metodeverket skal legge til rette for at enhetenes og avdelingene i Politidirektoratet sine risikovurderinger skal reflekteres i den overordnede vurderingen. Risikobildet og tilhørende tiltak rapporteres til Justis- og beredskapsdepartementet og er et viktig grunnlag for etatsstyringsdialogen med departementet.

Revisjonen av politi- og lensmannsetatens årsregnskap

Det har blitt gjennomført en interimrevisjon på grunnlag av prøveavslutningen per utgangen av september 2019. Riksrevisjonen har i den forbindelse fått overlevert utkast til årsregnskapet og underlagsdokumentasjonen fra Politiets fellestjenester Lønn og Regnskap for alle enhetene i etaten. Underlagsdokumentasjonen inneholder regnskapsrapporter og underliggende dokumentasjon. Riksrevisjonen har fått tilgang til informasjon og ressurser i virksomheten for å kunne gjennomføre kontroll- og revisjonshandlingene.

Revisjonsmerknader

Politi- og lensmannsetaten har gjennom 2019 hatt åpne merknader fra seks tidligere revisjoner; biometriske pass, informasjonssikkerhet, IKT-forvaltning, vaktelskaper, behandling av beslag i straffesaker samt politiets håndtering av våpensaker. I tillegg er det åpne merknader knyttet til objektsikring og IKT-sikkerhet hvor rapportering foregår i egne løp med departementet.

POLITIET

Merknadene fra Riksrevisjonen inngår som en del av politi- og lensmannsetatens totale forbedringsarbeid og prioriteringer. Ansvar for å forbedre praksisen på områdene Riksrevisjonen har hatt merknader til, ligger i de ansvarlige linjene og følges tett opp. Konkrete tiltak rapporteres til departementet tertialvis. Utkvittering av mange av merknadene er knyttet til større utviklingstiltak som for eksempel implementering av nødvendig systemstøtte og ikrafttredelse av ny våpenlov med tilhørende forskrift.

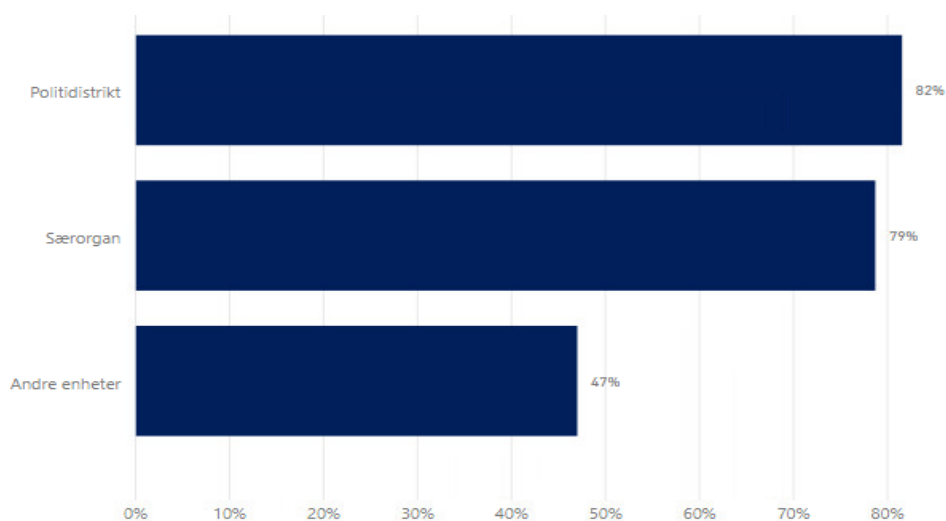
Oppfølging av forvaltningsrevisjonen av vaktsselskaper anses som utkvittert ved årets slutt etter at vaktvirksomhetsregisteret og tilhørende saksbehandlerløsning ble ferdigstilt. Opplæring er gjennomført for saksbehandlere i samtlige distrikt, men registeret vil først tilgjengeliggjøres når forskrift om nytt register trer i kraft, jf. vaktvirksomhetsloven § 19.

Bemanningssituasjonen i politiet

Politiet har hatt en betydelig bemanningsøkning de siste årene. Fra utgangen av 2011 til utgangen av 2019 har bemanningen økt fra 13 507 til 16 971 årsverk, tilsvarende 26 prosent, se figur 3, Kapittel 3.

Alle politidistriktene har fått tilført flere politiårsverk de siste årene og ved utgangen av 2019 var det i underkant av 9 400 politiårsverk i politidistriktene. I løpet av 2019 økte antall politiårsverk i politidistriktene med 101 årsverk. Antall politiårsverk i særorganene ble redusert med 51 politiårsverk i samme periode. Dette skyldes i stor grad at Politiets utlendingsenhet reduserer antall stillinger for å tilpasse aktivitetsnivå til ankomst- og returildet.

Politiets oppgaver er i stor grad personellintensive. For å øke kapasiteten med en døgnkontinuerlig politipatrulje kreves eksempelvis om lag 18 politiårsverk. Utgifter til personell utgjorde om lag 75 prosent av de totale driftsutgiftene til politiet i 2019. I politidistriktene og særorganene var denne andelen om lag 80 prosent, mens den i andre enheter utgjorde i underkant av 50 prosent.

Figur 6 - Utgifter til personell i prosent av driftsutgifter, 2019

Politidistriktene organiseres med lederstøttestaber og med funksjonelle og geografiske driftsenheter. Tall fra utgangen av 2019 viser at i overkant av 58 prosent av politiårsverkene

POLITIET

er organisert i geografiske driftsenheter og om lag 42 prosent er organisert i funksjonelle enheter og lederstøttestaber.

Politidirektoratet jobber med en kunnskaps- og kompetansestrategi for politiet samtidig med at Justis- og beredskapsdepartementet utarbeider en stortingsmelding om kapasitet og kompetanse i politiet.

Bedre ledelse og styrket ledelseskultur

God styring og ledelse er en forutsetning for nødvendig samhandling og tilfredsstillende resultatoppgjøring. God ledelse bidrar også til utvikling av en kultur preget av åpenhet og et aktivt medarbeiderskap.

Eksempler på utviklingsaktiviteter i 2019 er ledergruppeutvikling, mentoringprogram, program for førstelinjeledere, lederopplæring i medbestemmelse og styringsrett samt utvikling av et rammeverk for ledelse. Kjønnbalanse i lederstillinger og innføring av etiske retningslinjer inngår som tema i utviklingsarbeidet.

Effekten av tiltakene må sees over tid og måles blant annet i de årlige medarbeiderundersøkelsene og på måloppnåelse innen kjønnbalanse.

God kommunikasjon i endring

I 2019 har flere av kommunikasjonsstabene i etaten arbeidet systematisk og målrettet for å styrke etatens evne til å drive endring og utvikling i politiet.

Flere kommunikasjonsstabene har blant annet prioritert å gjennomføre lokale kurs for ledere i endringskommunikasjon. Tilbakemeldinger og evalueringer tilsier at det har bidratt til økt kompetanse hos ledere på god kommunikasjon i endring.

2019 var første året politidistrikt og særorgan rapporterte til Politidirektoratet på fagområdet kommunikasjon, og det har bidratt til å styrke fagutviklingen på området. Det gir også en ny oversikt over ressursbruk og innsikt i prioriteringer og resultater på kommunikasjonsområdet.

Kjønnbalanse

For at politiet skal opprettholde en høy tillit, og være i stand til å løse stadig mer komplekse oppgaver er kjønnbalanse i politiet et viktig bidrag til å levere på vårt samfunnsoppdrag. Per 31.12.2019 var det totalt 46 prosent kvinner i politiet. Tallet har de siste årene ligget stabilt høyt, som er en effekt av målrettet arbeid med rekruttering til Politihøgskolen. Opptaket i 2019 viste tidenes høyeste andel av kvinnelige søkere med 52,6 prosent av søkerne, opp fra 47,9 prosent i 2018. 49,5 prosent av de som ble tatt opp er kvinner.

Det er forventet at god kjønnbalanse på Politihøgskolen også vil bidra til flere kvinnelige ledere i etaten på sikt. For å få flere kvinner til å satse på ledelse, er det viktig med gode rollemodeller. Andelen kvinnelige toppledere i distriktene ligger per 31.12.19 på 50 prosent. Mentoringprogrammet er et tiltak for blant annet å motivere flere kvinner til en lederkarriere. Til sammen har ca. 150 deltakere vært gjennom programmet når det avsluttes i 2020. 71 prosent av adeptene er kvinner. Totalt for både mentorer og adepter ligger kvinneandelen på 53 prosent.

I overordnet plan for kjønnbalanse i lederstillinger er det satt mål om 30 prosent kvinnelige ledere i politistillinger, og 40 prosent ledere totalt innen 2022. Alle distrikter og særorganer

POLITIET

har utarbeidet egne tiltak som følges opp lokalt for å nå målsetningen. Som et resultat av dette arbeidet, ser vi en jevn økning de siste årene med en andel på 35 prosent per 31.12.2019. I politistillinger er det et tilsvarende mønster med en økning fra 16 prosent i 2015 til 23 prosent i 2019.

Når det gjelder lønnsforskjeller ser vi at kvinner ligger tett opp til menns lønn i de aller fleste stillingskategorier. Stillingskategorien med størst avvik i lederstillinger er seksjonssjef der kvinners lønn er 92,7 prosent av menns lønn, som er en økning med 1,5 prosentpoeng fra 2018. Avdelingsdirektører ligger på 97,2 prosent som er en økning på 3 prosentpoeng fra 2018. I stillingskategoriene politibetjent 2 og 3 tjener kvinner og menn i gjennomsnitt ca. det samme og i stillingskode politiførstebetjent tjener kvinne noe mer enn menn med 100,9 prosent av menns lønn.

Tabell 5 - Kjønnfordelingen i politi- og lensmannsetaten per 31.12.19⁹

Stilling	Kvinner	Menn	Andel kvinner
Jurister	581	371	61 %
Politi	3484	6999	33 %
Sivile	4170	2153	66 %
Totalt	8235	9523	46 %
Ledere med personalansvar	Kvinner	Menn	Andel kvinner
Jurister	66	74	47 %
Politi	243	836	23 %
Sivile	304	219	58 %
Totalt	613	1129	35 %

Mangfold

Politiet har en rolle i å beskytte alle grupper i samfunnet. For en god oppgaveløsning og for å skape legitimitet blant alle grupper i befolkningen er det viktig at politiet speiler befolknings sammensetningen.

I arbeidet med å profesjonalisere rekrutteringsprosessene har flere blitt DNV-sertifiserte rekrutterere i løpet av 2019 og flere distrikter har jobbet aktivt med sine rekrutteringsprosesser.

Gjennom det statlige mangfoldsnettverket har Politidirektoratet et godt samarbeid med åtte andre direktorater og Likestillings- og diskrimineringsombudet, hvor man deler erfaringer innen mangfoldsarbeid og er en aktiv pådriver for å sette mangfoldsarbeidet på agendaen. Distrikter og særorgan har egne mangfoldscoordinatorer som jobber med oppsøkende og forebyggende arbeid mot minoritetsbefolkningen. Det er i 2019 igangsatt et eget prosjekt i Oslo Politidistrikt kalt "rettferdig politi" som rulles ut for alle operative og vurderes viderført i flere distrikter. Kurset er et dialogbasert dagskurs med et særlig fokus på politiets dialog og møte med minoritetsungdom.

Politi høgskolen har over flere år arbeidet aktivt for å rekruttere flere søkere/studenter fra minoritetsgrupper til politiutdanningen. Tallene viser en gradvis økning av studenter med minoritetsbakgrunn, med en økning fra 12 prosent i 2015 til 15 prosent i 2018. I 2019 ser vi at andelen har gått ned til 12 prosent. Andel studenter med innvandrerbakgrunn ligger nå på ca 10 prosent.

⁹ Antall medarbeidere inkludert medarbeidere i foreldrepermisjon

POLITIET

Nedgangen kan skyldes at antall søkere har gått ned og at færre totalt sett tas opp til utdanningen på grunn av et redusert antall studieplasser. Samtidig øker poenggrensene i opptaket og er i år historisk høye ved alle studiesteder. Det antas at den samlede reduserte søkerinteressen kan knyttes til et vanskeligere jobbmarked for nyutdannede polititjenestepersoner. Blant studentene med innvandringsbakgrunn er kjønnsfordelingen 47,5 prosent kvinner og 52,5 prosent menn.

Prideparaden er et viktig symbol på større åpenhet og inkludering både innad i politiet og til publikum. Det har gradvis vært en økende oppslutning om paraden både blant politiansatte og publikum. Fra politiet gikk ca. 250 personer i selve paraden. Dette er det høyeste antallet politiansatte som har deltatt. Paraden hadde i 2019 omkring 50 000 deltakere totalt og opp mot 300 000 tilskuere.

Inkluderende arbeidsliv

Politiet har som mål å være en inkluderende arbeidsplass og har bedt alle underliggende enheter om å innrette sitt rekrutteringsarbeid mot å følge opp 5 prosent-målet i inkluderingsdugnaden. Inkluderingsdugnaden og tilhørende mål har vært på agendaen på den årlige samlingen i rekrutteringsnettverket som består av alle politidistrikt og særorgan. Det har imidlertid ikke kommet på plass en løsning i rekrutteringssystemet for å registrere søkere med "hull i CV". I tillegg jobber vi med å få på plass gode rutiner for å vurdere søkere med nedsatt funksjonsevne. Flere distrikter har dette som en del av sin lederopplæring/informasjon til ledere. Politidistriktene har utarbeidet lokale IA-handlingsplaner, og samarbeider med Nav om å rekruttere personer som står utenfor arbeidslivet på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Mange av stillingene i politiet har imidlertid særskilte krav for rekruttering av operativt personell, og mange søkere med nedsatt funksjonsevne vil derfor ikke tilfredsstille kravene. Dette gjelder spesielt politistillinger og inntak til Politihøgskolen. I 2019 er det gjennomført 1565 rekrutteringsprosesser hvor det er registrert at 3 er ansatt med nedsatt funksjonsevne. Majoriteten av rekrutteringsprosessene er til politistillinger og tallet på ansatte med nedsatt funksjonsevne vil derfor ikke gi et riktig bilde. Det finnes ikke tall på fordeling av politistillinger og sivile stillinger, men det er grunn til å anta at rekrutteringer til sivile stillinger utgjør en liten del av totalen.

Varslinger om kritikkverdige forhold

Det ble innført nye varslingsrutiner i etaten i 2017. Disse ble revidert i 2019. I tråd med varslingsrutinene skrives erfaringsrapporter med læringspunkter etter at varslingsaker er avsluttet. Læringspunktene sammenfattes i en samlet årsrapport som deles med alle distrikter og særorganer for å lære.

I 2019 var det 23 varslinger om kritikkverdige forhold i politi- og lensmannsetaten. Dette er en nedgang fra 2018, da det var rapportert 27 varslinger om kritikkverdige forhold.

Rapportering av uønskede hendelser og personskader

I løpet av 2019 har politi- og lensmannsetaten implementert et nytt felles forbedringssystem, Synergi. Systemet brukes for innmelding og håndtering av både ulykker, avvik og positive tilbakemeldinger med formålet å lære av erfaringer og kontinuerlig forbedre.

POLITIET

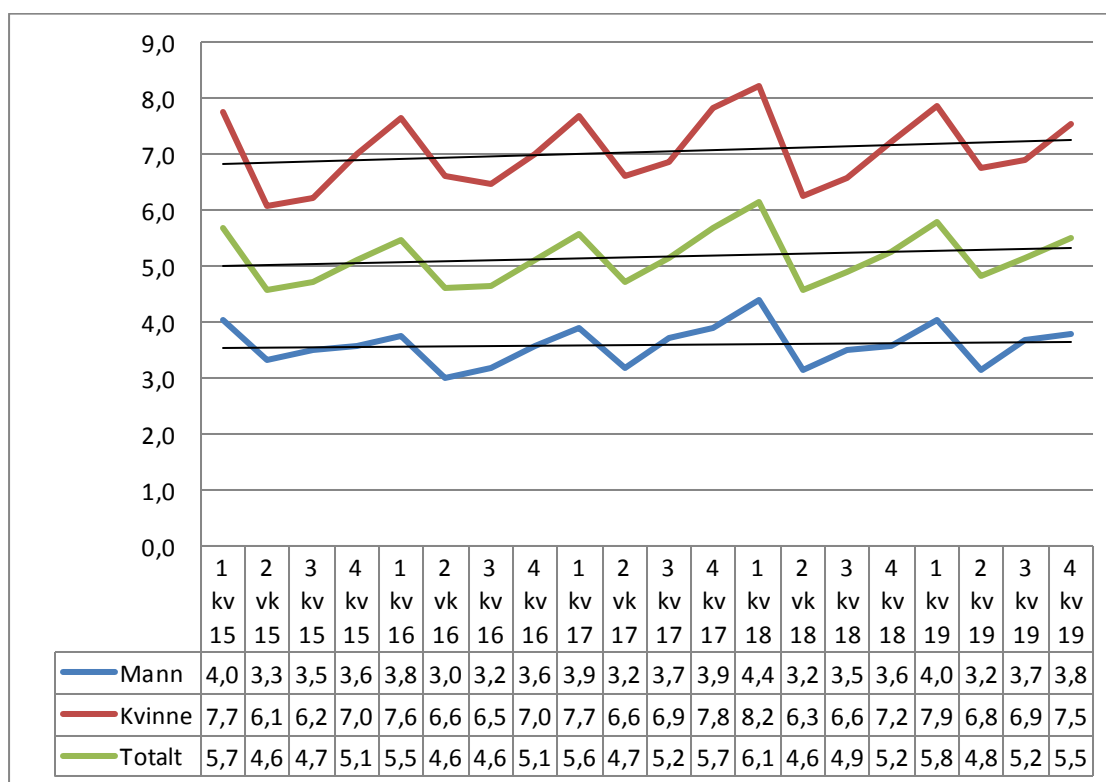
Det er rapportert 379 personskader i etaten for 2019 mot 594 i 2018. Det er ikke registrert dødsfall i politi- og lensmannsetaten i 2019.

Antall registrerte uønskede hendelser og avvik viste en betydelig økning i 2019, og gikk fra 8218 i 2018 til 8778 i 2019. Noe av økningen skyldes større fokus på systematisk HMS-arbeid hvor rapportering av uønskede hendelser er viktig for å skape forbedringer.

Sykefravær

Det totale sykefraværet har over flere år ligget rundt 5 prosent, som det fremgår av tabell 4. Det er høyere for kvinner enn menn. Det totale sykefraværet for 2019 var på 5,3 prosent, mens det i 2018 var på 5,2 prosent.

Tabell 6 - Totalt sykefravær i prosent

5. Vurdering av framtidsutsikter

Politiets mulighet til å løse samfunnsoppdraget fremover henger tett sammen med utviklingen i samfunnet rundt oss, særlig utviklingen innen kriminalitet, teknologi og endringer i samfunnsstrukturene. Over lang tid har vi også sett at vi i større grad påvirkes av internasjonale forhold.

Endrede kriminalitets- og sikkerhetsutfordringer

Kriminalitets- og sikkerhetsutfordringene i Norge er i stadig endring og påvirkes av ulike forhold. Politiet forventer at utviklingen man har sett over tid fortsetter, med økning i kriminalitet og saker som er mer komplekse - med et mer alvorlig og sammensatt, digitalt og internasjonalt bevisbilde¹⁰. Den sikkerhetspolitiske situasjonen i Europa er stabil, men uforutsigbar, og nye trusler utvikler seg raskt, både fra fremmede trusselaktører og ulike ekstremistmiljøer¹¹. Økt teknologisk utbredelse globalt, ikke minst gjennom 5G-nettverk, må antas å øke omfanget av nettkriminalitet¹². Ulike former for nettkriminalitet blir mer aggressiv og konfronterende, inkludert høyteknologiske forbrytelser, data brudd, svindel på nettet og seksuell utnyttning og - utpressing¹³. De globale utfordringene forsterker kriminalitet som menneskehandel, -smugling og arbeidslivskriminalitet¹⁰. Ulike trussel- og risikovurderinger trekker opp et bilde med sammensatte utfordringer, der både offentlige og private virksomheter, og personer, er utsatt.¹⁴

Politiet har sett en særlig økning i volds- og seksuallovbrudd som er ressurskrevende for politiet å håndtere. Kriminelle aktører forventes i enda større grad å opptre over, og uavhengig av landegrensene. Samtidig arbeider Norge og de europeiske landene med tiltak som skal hindre dette. Videre har anmeldte voldslovbrudd økt. Bedre hjelpetiltak og økt rettsikkerhet senker terskelen for å anmelde og antas å redusere mørketall. Dette er en ønsket utvikling. Digitalisering antas også å bidra til å profesjonalisere mengdekriminalitet, og er en mulig årsak til den nedadgående trenden i anmeldte vinningslovbrudd som vi også har sett i andre europeiske land¹⁵¹⁶. Vi forventer en fortsatt dreining fra fysisk til digital kriminalitet¹⁶¹⁵¹⁶.

Økt behov for kriseberedskap og innsats

Det er høye forventninger til politiets kriseberedskap og innsats i hele landet. Det er hyppig behov for innsats som følger av hendelser og situasjoner utledet av klima- og miljøutfordringer. Dette antas å øke i tiden fremover, og bidrar til økt press på politiets ressurser. Samtidig krever urbanisering og kriminalitetsutviklingen mer spesialisert kompetanse, teknologiinvesteringer og tettere samarbeid med andre aktører. Dette skaper kapasitets- og prioriteringsutfordringer mellom ansvaret for å bekjempe alvorlig kriminalitet og ønske om lokal tilstedeværelse.

¹⁰ STRASAK-rapporten 2018

¹¹ PSTs trusselvurdering 2020

¹² Etterretningstjenesten. Fokus 2020

¹³ IOCTA 2019. Europols Cybercrime Center

¹⁴ PSTs trusselvurdering 2020. NSMs risikovurdering 2019

¹⁵ STRASAK-rapporten 2019.

¹⁶ Økokrims trusselvurdering 2018

POLITIET

Fortsatt implementering av nærpolitireformen

Nærpolitireformen har pågått siden 2015. Den har hatt høyeste prioritet og 2020 er siste gjennomføringsår. Politiet vil fortsatt arbeide med å videreutvikle funksjoner og tjenester, og den samlede virkningen av reformtiltakene vil forsterkes i årene etter 2020. Sentrale funksjoner som politikontakter og politiråd, operasjonssentralen og politipatruljene, etterretning og straffesaksbehandlingen skal videreutvikles for å virke mer effektivt sammen.

Reformen er krevende å implementere samtidig som tjenestenivået til innbyggerne skal opprettholdes. Politiet har i perioden opplevd flere utfordringer med innføring av kvalitetskravene i reformen, som også fremover vil være krevende å ivareta, og som vil presse ressursene og kreve prioriteringer:

- Drift samtidig med en reformgjennomføring
- Krav til lokal tilstedeværelse og samtidig behov for tyngre kompetansemiljøer regionalt og nasjonalt
- Høyt ressursbehov i politidistriktene og samtidig med høyt ressursbehov til nasjonale fellesoppgaver og utviklingstiltak (eksempelvis innen ID, grenseområdet, objekt- og IKT-sikkerhet, samt IKT modernisering).

Politiet vil ha særlige utfordringer med å møte forventningene til nærpolitireformen om (1) økt lokal tilstedeværelse og samtidig kunne (2) utvikle evne til å møte kriminalitetsutviklingen, samt (3) gjennomføre nødvendig modernisering og utvikling av nye tjenester, særlig på ID- og grensekontrollområdet.

Økonomien i politiet vil være presset fremover

Politiet er tilført betydelige midler de senere årene, til satsinger som beredskapssenter, politihelikopter, returarbeid og økning i politiårsverk. Høy andel lønnskostnader og krav til antall politiårsverk vil fortsatt binde store deler av budsjettet til faste driftskostnader. Det forventes ytterligere press på de økonomiske rammene i politiet fremover. Høye krav til politiets tjenester, utfordringer med etterslep på IKT og materiell, krav til store utviklingstiltak og omfanget av effektiviseringskrav innebærer at politiet må ha et kontinuerlig fokus på effektivisering samt god og effektiv drift.

Utviklingsbehovet fremover overstiger ressurser og kapasitet

For å kunne opprettholde dagens tjenester og møte krav til nye tjenester samt kriminalitets- og samfunnsutviklingen, har politiet et betydelig utviklingsbehov.

Kriminalitet i det digitale rom - Politiet har et stort behov for å utvikle bedre evne til å møte data- og IKT-relatert kriminalitet. Dette krever både styrket kapasitet, kompetanse og teknologi, både i distriktene og ved politiets datakripsenter (NC3), og må sees i sammenheng med andre etaters kapasiteter. Investeringsbehovet er betydelig, og politiet vil i mindre grad kunne møte utfordringene uten særlig styrking på dette området.

Utvikling av nye ID-tjenester, grense- og territorialkontroll - Behovet for sikre biometribaserte ID-tjenester i samfunnet forventes å øke i flere år fremover, for å utvikle og trygge digitale tjenester i Norge, både i offentlig og privat sektor, og internasjonalt. Politiet prioriterer å levere nye pass og nasjonale ID-kort i 2020. I Schengen skal nye tiltak implementeres for å styrke grensekontrollen. Dette skal forebygge ulovlig migrasjon, kriminalitet over landegrensene og terrorhendelser. Omfanget av utvikling på disse områdene er stort og vil

POLITIET

være krevende for politiet fremover. Allerede i dag beslaglegger utviklingen betydelige ressurser, og forventes å begrense mulighetene for utvikling av kjerneoppgavene i politiet.

IKT-sikkerhet og -infrastruktur – Politiet har et kritisk behov for å styrke egen IKT-sikkerhet, og investere i oppdatert IKT-infrastruktur. Politiet har pågående utviklingstiltak på dette området, men det er et betydelig behov for investeringer fremover. Dette vil gå på bekostning av annen utvikling og driftsoppgaver i årene som kommer.

Digitalisering av tjenester og arbeidsprosesser - Politiet har fortsatt et betydelig digitaliseringsbehov. Publikumstjenester og sentrale arbeidsprosesser kan bli mer digitale og effektive. Både i straffesakskjeden, i det politioperative arbeidet og på andre oppgaveområder er det i dag manuelt arbeid som kan automatiseres. Politiet vil likevel ha begrenset kapasitet og mulighet til å prioritere digitalisering fremover.

Politiet må gjøre krevende prioriteringer fremover

Politiet vil prioritere mål i nærpolitireformen og kritiske leveranser

- Gjennomføring av reformen ferdigstilles i 2020, men kvalitetskravene krever fortsatt videreutvikling av funksjoner og tjenester.
- Det strategiske ambisjonsnivået og utviklingstempoet reduseres for 2021-2023.
- Pågående tiltak som skal sikre kritiske funksjoner og sentrale leveranser i politiet prioriteres, som objektsikring, IKT-sikkerhet og nye pass og nasjonale ID-kort.
- Sentrale effektiviseringstiltak søkes prioritert i den grad det er kapasitet.
- Politidirektoratet vil søke løsninger på tvers av etater og sektorer, som
 - Forebygging av kriminalitet og uønskede hendelser i samfunnet
 - Samarbeid om utvikling, særlig på grense- og utlendingsområdet

Prioriteringene vil innebære uløste utfordringer til forventningene til politiet fremover:

- Selv om implementering av nærpolitireformen prioriteres, vil ressursbehovet knyttet til kriminalitetsutviklingen, krav til utvikling og den økonomiske situasjonen i etaten, begrense muligheten til å møte forventninger om lokal tilstedeværelse og innsats.
- Forebygging og bekjempelse av kriminalitet i det digitale rom vil kreve større kapasitet og tydeliggjøring av politiets ansvar.
- Politiet vil i begrenset grad kunne møte forventningene til utviklingsomfanget på ID-området og i grense- og utlendingsforvaltningen.
- Digitalisering av politiets tjenester til innbyggerne vil i liten grad kunne prioriteres som følge av omfanget av andre høyere prioriterte utviklingstiltak.
- Utvikling av politiets IKT-løsninger som understøtter arbeidsprosessene i etaten, som straffesaksbehandlingen og den politioperative tjenesten, vil i svært begrenset grad kunne prioriteres

6 ■ Årsregnskapet 2019

Ledelseskommentar

Årsregnskapet 2019 for Politi- og lensmannsetaten er avgitt i henhold til kontantprinsippet.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R115 fra Finansdepartementet og krav fra eget departement.

Årsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

Tildeling

Politi- og lensmannsetaten samlede tildeling var på 19,879 mrd. kroner.

Mellomværende med statskassen

Mellomværende med statskassen per 31. desember 2019 utgjorde 527 794 331,- kroner.

Mindreutgifter

Politi og lensmannsetaten har for 2019 en overførbar mindreutgift på 190,4 mill. kroner som søkes overført til 2020. Dette er listet i note B.

Mindreforbruk driftsutgifter

Mindreforbruket på kapittel 0440, post 01 Driftsutgifter endte på 107 mill. kroner eksklusive avgitte belastningsfullmakter på ca 6,5 mill. Mindreforbruket er om lag 270 millioner kroner lavere enn i 2018.

Mindreforbruket skyldes i all hovedsak forsinkelser og utsatt aktivitet i utviklingsprosjekter samt øremerkede avsetninger til omstillingstiltak hvor midlene refunderes politidistriktene etter at tiltak er gjennomført.

Driftsutgifter og utgiftsførte investeringer

Den største utgiftsposten for politiet er knyttet til personell på 14,2 mrd. kroner, og dette utgjør 75,7 prosent av totale utbetalinger til drift på 18,7 mrd. kroner.

Politi- og lensmannsetaten ble også i 2019 tilført midler til fortsatte nytilsetninger i politistillinger. I tillegg til de nye stillingene som ble gitt med delårsvirkning konsekvensjusteres tildelte stillinger fra 2018 opp til helårsvirkning. Dette gir også i 2019 en vesentlig økning i personalkostnadene i forhold til foregående år, samlet er økningen på om lag 900 millioner kroner.

Utgiftene til eiendom, bygg og anlegg, 1,8 mrd. kroner, utgjør 10 prosent av totale utbetalinger til drift hvorav husleie alene utgjør 7,7 prosentpoeng.

POLITIET

Materiell og andre driftskostnader står for 8,5 prosent av totale utbetalinger til drift, 1,6 mrd. kroner. Større enkeltposter her er drift av kjøretøy på 192 mill. og materiell relatert til samband/nødnett/telefoni på 136 mill. kroner. Det er ingen vesentlige endringer på disse postene fra 2018.

For politidistriktene separat utgjorde utgifter til personell og husleie i gjennomsnitt 85 prosent av totale utbetalinger til drift i 2019.

Andre utbetalinger til drift (note 3) viser en netto økning fra 2018 på 71 mill. kroner eller 2 %.

Større enkeltposter innenfor utgiftsførte investeringer på 942,5 mill. kroner er helikopter på 200 mill., nytt datasenter 188 mill., utrykningskjøretøy 146 mill. og infrastruktur IKT på 164 mill. kroner

Salgsinntekter og refusjoner i Politi- og lensmannsetaten

Politihøgskolens virksomhet sto for 52,5 mill. kroner, i all hovedsak knyttet til drift av overnatting og kantinedrift på sine lokasjoner.

Salgsinntekter og refusjoner viste også i 2019 en nedgang. En del av nedgangen skyldes omlegging til nytt regnskapssystem hvor enkelte inntekter er ført under andre artskonti enn i 2018. Dette gjelder blant annet tilskudd fra andre statlige virksomheter hvor det i 2019 er en økning på ca 54 mill. sammenlignet med året før. Dette gjelder primært innbetalinger tidligere ført under refusjoner.

Tilskudd fra EU er økt fra 21 til 37 mill. kroner. Dette inkluderer blant annet forhåndsinnbetalinger gjeldende 2020 mottatt i 2019.

Det er ellers ingen vesentlige endringer i etatens inntekter.

Skifte av regnskapssystem

Politi- og lensmannsetaten endret regnskapssystem 1.1.2019 fra Oracle til UBW.

Endringer i kontoplanen 2019

Det gjøres oppmerksom på at som følge av endringer i kontoplanen i 2019 er det gjort endringer på gruppenivå for 2018 i notene. Summer innenfor hver note stemmer med årsrapport 2018.

Leverandørgjeld

Note 8 viser leverandørgjeld på 274 mill. kroner. Politi- og lensmannsetaten har ut over dette forpliktelser til sine leverandører på 320 mill. kroner. Dette er sammenlignbart med det som ble rapportert for 2018 (592 mill. kroner).

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for politiet. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per dags dato. Revisjonsberetningen for 2019 antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2020.

POLITIET

Oslo 2.3.2020

Marie Benedicte Bjørnland
politidirektør

Prinsippnote til årsregnskapet 2019

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillinger.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Virksomheten har et unntak fra økonomiregelverket som gjelder bruk av kredittkort til uttak av kontanter i Kripos og Politiets Utlendingsenhet. Unntaket er gyldig til 31.12.2023.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises

POLITIET

derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

POLITIET

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2019	Merutgift (-) og mindretgift
0440	Politi- og lensmannsetaten	01	Driftsutgifter	A,B	18 661 436 000	18 554 143 570	107 292 430
0440	Politi- og lensmannsetaten	21	Spesielle driftsutgifter	A,B	103 587 000	107 365 231	-3 778 231
0440	Politi- og lensmannsetaten	22	Søk etter omkomne	A,B	12 000 000	10 151 040	1 848 960
0440	Politi- og lensmannsetaten	23	Sideutgifter ifm. sivile gjøremål	A,B	28 163 000	0	28 163 000
0440	Politi- og lensmannsetaten	25	Retur av asylsøkere	A,B	78 115 000	75 312 822	2 802 178
0440	Politi- og lensmannsetaten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A,B	328 495 000	174 078 838	154 416 162
0440	Politi- og lensmannsetaten	70	Tilskudd	A	4 700 000	4 564 810	135 190
0442	Politi- og lensmannsetaten	01	Driftsutgifter	A,B	648 512 000	658 842 915	-10 330 915
0448	Grensekommisæren	01	Driftsutgifter	A,B	6 620 000	5 887 175	732 825
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Driftsutgifter	A	4 933 000	4 619 560	313 440
0400	Justis- og beredskapsdepartementet	23	Spesielle driftsutgifter, forskning, evaluering og kunnskapsinnhenting	A	2 800 000	989 785	1 810 215
0414	Forlikråd og andre domsutgifter	01	Driftsutgifter	B	0	3 728 050	
0414	Forlikråd og andre domsutgifter	21	Spesielle driftsutgifter	B	0	34 889 622	
0444	Politiets sikkerhetstjenester	01	Driftsutgifter	B	0	7 723 242	
0456	Nød og beredskapskommunikasjon	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B	0	12 000 000	
0466	Særskilte straffesaksutgifter - driftsutgifter	01	Driftsutgifter	B	0	2 310 074	
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	71	Erstatningsansvar m.m.	B	0	9 772 464	
0471	Statens erstatningsansvar og Stortingets rettfærdighetsvederlagsordning	72	Erstatning i anledning av straffefølgning	B	0	6 272 221	
0490	Utlendingsdirektoratet	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	B	0	129 470	
0858	Barn-, ungdoms- og familiedirektoratet	01	Driftsutgifter	B	0	800 000	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	620 480 039	
<i>Sum utgiftsført</i>					19 879 361 000	20 294 060 928	

POLITIET

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merinntekt og mindreinntekt(-)
3400	Justis- og beredskapsdepartementet	01	Diverse inntekter JD	A	2 150 000	2 029 186	-120 814
3440	Politi- og lensmannsetaten	01	Gebyr - pass og våpen	A	313 456 000	315 859 865	2 403 865
3440	Politi- og lensmannsetaten	02	Refusjoner mv.	A,B	231 224 000	210 144 914	-21 079 086
3440	Politi- og lensmannsetaten	03	Salgsinntekter	A,B	76 614 000	51 223 712	-25 390 288
3440	Politi- og lensmannsetaten	04	Gebyr - vakselskaper	A,B	1 986 000	1 800 620	-185 380
3440	Politi- og lensmannsetaten	06	Gebyr - utlendingssaker	A	262 743 000	254 306 569	-8 436 431
3440	Politi- og lensmannsetaten	07	Gebyr - sivile gjøremål	A,B	999 999 000	93 938	-999 905 062
3440	Politi- og lensmannsetaten	08	Refusjoner fra EUs grense og visumfond	A	22 058 000	28 022 408	5 964 408
3442	Politi- og lensmannsetaten	02	Diverse inntekter	A,B	16 643 000	31 881 191	15 238 191
3442	Politi- og lensmannsetaten	03	Inntekter fra Justisdepartementets kurs og øvingssenter	A,B	18 507 000	20 103 574	1 596 574
5309	Tilfeldige inntekter for staten	29	Gruppeliv		0	21 775 611	
5309	Tilfeldige inntekter for staten	29	Ymse		0	9 896 764	
5605	Renteinntekter til staten	83	Av alminnelige fordringer		0	17 144	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeids giveravgift		0	1 634 053 747	
<i>Sum inntektsført</i>					1 945 380 000	2 581 209 242	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						17 712 851 685	
Kapitalkontoer							
60094201	Norges Bank KK /innbetalinger					1 618 360 970	
60094202	Norges Bank KK/utbetalinger					-19 273 936 180	
704475	Endring i mellomværende med statskassen					-57 276 476	
<i>Sum rapportert</i>							0
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					31.12.2019	31.12.2018	Endring
6280	OBOS Manglerud, Rådyrveien				-	450 000	-450 000
6280	Vega Kommune, leieboerinnskudd				800 000	800 000	-
704475	Mellomværende med statskassen				-527 794 331	-470 517 856	-57 276 476

POLITIET

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
0400 01		4 933 000	4 933 000
0400 23		2 800 000	2 800 000
0440 01	312 347 000	18 349 089 000	18 661 436 000
0440 21		103 587 000	103 587 000
0440 22		12 000 000	12 000 000
0440 23		28 163 000	28 163 000
0440 25		78 115 000	78 115 000
0440 45		328 495 000	328 495 000
0440 70		4 700 000	4 700 000
0442 01	12 123 000	636 389 000	648 512 000
0448 01	279 000	6 341 000	6 620 000
		19 554 612 000	19 879 361 000
3400 01		2 150 000	2 150 000
3440 01		313 456 000	313 456 000
3440 02		231 224 000	231 224 000
3440 03		76 614 000	76 614 000
3440 04		1 986 000	1 986 000
3440 06		262 743 000	262 743 000
3440 07		999 999 000	999 999 000
3440 08		22 058 000	22 058 000
3442 02		16 643 000	16 643 000
3442 03		18 507 000	18 507 000
		1 945 380 000	1 945 380 000

POLITIET

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings-fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindre utgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
0440 01	5 %	107 292 430	6 583 787	100 708 643	-46 654 754	0	0	54 053 889	917 454 450	54 053 889
0440 21	5 %	-3 778 231	0	-3 778 231	0	0	0	-3 778 231	5 179 350	0
0440 22	"kan overføres"	1 848 960	0	1 848 960	0	0	0	1 848 960	18 975 000	1 848 960
0440 23	5 %	28 163 000	32 252 905	-4 089 905	0	0	0	-4 089 905	1 408 150	0
0440 25	"overslagsbevilgning"	2 802 178	0	2 802 178	0	0	0	<i>Ikke aktuell</i>		
0440 45	"kan overføres"	154 416 162	26 763 839	127 652 323	0	0	0	127 652 323	330 145 000	127 652 323
0442 01	5 %	-10 330 915	0	-10 330 915	16 834 764	0	0	6 503 849	31 819 450	6 503 849
0448 01	5 %	732 825	0	732 825	0	0	0	732 825	317 050	317 050
									Mulig overførbart beløp	190 376 070

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler

Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
344 007	-999 905 062	1 042 804 279	42 899 217

Oversikt belastningsfullmakter avgitt til andre virksomheter på kap.post 0440.01

	Kap/post	Bevilget	Regnskapsført pr. 31.12.2019
Oslo Statsadvokatembeter (Riksadvokatembetet)	0440 01	<i>Utlån av ansatt</i>	757 832 Ref.brev av 04.04.2019 201901495-2
Statens innkrevingsentral - SI - drift av PLØS, CI og RIM.	0440 01	3 413 543	2 157 250 Ref. brev av 11.03.2019 201901108 PLØS 2019
Kriminalomsorgsdirektoratet - Omvendt voldsalarm	0440 01	1 500 000	2 495 157 Ref.brev av 11.12.2019 19/4785
Domstoladministrasjonen	0440 01	44 798	44 760 Ref.brev av 5.12.2019 - Posteringsfullmakt
Politiets sikkerhetstjeneste	0440 01	1 128 788	1 128 788 Ref.brev av 22.03.2019 - 201805125-4 221
Sum 0440.01		6 087 129	6 583 787

Følgende midler er overført til Brønnøysundregistrene

Sideutgifter i forbindelse med sivile gjøremål	0440 23	28 163 000	32 252 905	Ref. brev av 04.02.2019 201001083-40 113
--	---------	------------	------------	--

Følgende midler er overført til DSB - Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap

Sikring av datasenter for justis sektoren 2019 - byggetrinn 2	0440 45	54 400 000	21 270 850	Ref. brev av 18.02.2019 201600259-36 000
---	---------	------------	------------	--

Følgende midler er overført til politiets Sikkerhetstjeneste - PST

Politiets sikkerhetstjeneste	0440 45	8 100 000	5 492 989	Belastningsfullmakt oppbevares hos PST
------------------------------	---------	-----------	-----------	--

Følgende midler er overført til Statens Pensjonskasse

Erstatningsaker etter bilans vars loven	0471 71	<i>generell</i>	3 163 087	Ref. brev av 08.01.2019 201502854-12 99
---	---------	-----------------	-----------	---

Følgende midler er overført til Skatteetaten - SI

Ref.samarbeidsavtale ang. innkreving (april 2013) - Namsmannen og bøter.	3440 07	999 999 000	1 042 804 279	Ref. brev av 04.02.2019 201604944-5 121
--	---------	-------------	---------------	---

POLITIET

Oversikt belastningsfullmakter mottatt fra andre virksomheter		Regnskapsført pr.	
		Bevilget	31.12.2019
PST - Politiets sikkerhetstjenester	0444 01	7 870 000	7 723 242 Dokumentasjon oppbevares hos PST pga. konfidensialitet.
DSB - Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap - nytt kjemenett	0456 45	12 000 000	12 000 000 Ref. brev av 28.02.2019 2017/5855
UDI - Utlendingsdirektoratet - til Kripos (Biometriprosjektet)	0490 45	750 000	129 470 Ref. brev av 03.01.2019 19/00002-1
Buudir - Bame-, ungdoms- og familiedirektoratet - Kompetanseteam - til POD	0858 01	800 000	800 000 Ref. brev av 19.09.2019 2019/56991-3 11
		21 420 000	20 652 711

Andre tildelinger ihht. Tildelingsbrev 2019		Regnskapsført pr.	
		Bevilget	31.12.2019
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 01	<i>generell</i>	3 728 050 Ref. Tildelingsbrev 2019
Forliksråd og andre domsutgifter	0414 21	<i>generell</i>	34 889 622 Ref. Tildelingsbrev 2019
Særskilte straffesaksutgifter	0466 01	<i>generell</i>	2 310 074 Ref. Tildelingsbrev 2019
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettsferdsvederlagsordning	0471 71	<i>generell</i>	9 772 464 Ref. Tildelingsbrev 2019
Statens erstatningsansvar og Stortingets rettsferdsvederlagsordning	0471 72	<i>generell</i>	6 272 221 Ref. Tildelingsbrev 2019

Mer- og mindreinntekter (-) i henhold til merinntektsfullmakt pr. 31.12.2019

Refusjoner	3440 02	-21 079 086
Salgsinntekter	3440 03	-25 390 288
Gebyr - vakselskaper	3440 04	-185 380
Sum merinntekter 3440		-46 654 754

Politihøgskolen	3442 02	15 238 191
Politihøgskolen	3442 03	1 596 573
Sum merinntekter 3442		16 834 764

Kommentar til overføring av midler fra 2019 til 2020

For overføring av midler fra 2019 til 2020 er 5% regelen (5% av årets tildelinger) benyttet på alle poster, med unntak av 0440.22 og 0440.45. Her er hele beløpet overførbart til neste år.

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2019

	Note	2019	2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	572 060 992	535 933 683
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	99 718 267	27 940 097
Salgs- og leieinnbetalinger	1	241 777 757	347 315 388
Andre innbetalinger	1	4 997 557	5 836 879
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		918 554 574	917 026 047
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	14 196 364 177	13 302 315 605
Andre utbetalinger til drift	3	4 532 543 045	4 461 561 147
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		18 728 907 222	17 763 876 752
Netto rapporterte driftsutgifter		17 810 352 649	16 846 850 705
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	32 052	8 131
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		32 052	8 131
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	942 519 124	633 685 529
Utbetaling til kjøp av aksjer	5,8B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	693 238	972 186
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		943 212 362	634 657 715
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		943 180 310	634 649 584
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	9 896 764	13 393 643
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		9 896 764	13 393 643
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	4 564 810	12 235 287
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		4 564 810	12 235 287
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		21 775 611	22 654 322
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		1 634 053 747	1 529 674 488
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		620 480 039	586 049 221
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-1 035 349 319	-966 279 589
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		17 712 851 685	16 514 062 344
Oversikt over mellomværende med statskassen			
Eiendeler og gjeld		2019	2018
Fordringer		8 207 344	8 600 041
Bankinnskudd, kontanter og lignende		2 025 719	2 119 095
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-493 715 710	-460 845 647
Skyldige offentlige avgifter		-2 291 417	-3 246 785
Annen gjeld		-42 020 267	-17 144 560
Sum mellomværende med statskassen	8	-527 794 331	-470 517 856

POLITIET

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
Gebyr pass og reisebevis - norske statsborgere	284 524 055	270 070 858
Gebyr reisebevis - utenlandske statsborgere	9 350 285	0
Behandlingsgebyr statsborgerskap	37 572 050	39 053 123
Gebyr oppholdstillatelse	69 893 061	88 298 492
Statsborgerskap	-20 000	
Gebyr permanent oppholdstillatelse	37 839 950	0
Gebyr søknad om arbeidstillatelse	52 670 700	56 965 200
Gebyr familieinnvandringstillatelse	53 545 450	57 899 850
Gebyr oppholdstillatelse - mennesk. hensyn og MUF	203 500	0
Gebyr studenter, forskere og au pairer	7 400	10 800
Visum	46 067	0
Våpengebyrer	21 986 245	21 852 115
Gebyr id-kort	2 547 671	0
Gebyr kontroll av vakselskap - søknad	116 350	0
Gebyr kontroll av vakselskap - endring	553 735	0
Gebyr kontroll av vakselskap - dokument og vandel	417 200	0
Gebyrer kontroll av Vakselskaper - besøkskontroll	706 595	0
Gebyrer Vakselskaper - purregebyr	6 740	0
Gebyr Notarius Publicus	93 938	0
Vakselskaper		1 783 245
Sum innbetalinger fra gebyrer	572 060 992	535 933 683
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	59 159 945	5 663 515
Tilskudd fra EU	36 917 990	21 246 368
Tilskudd fra kommunale og fylkeskommunale etater	1 138 227	490 135
Tilskudd fra organisasjoner og stiftelser	302 105	531 495
Andre tilskudd og overføringer	2 200 000	8 583
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	99 718 267	27 940 096

POLITIET

Note 1 Innbetalinger fra drift forts

<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Salgsinntekt PHS, 25%	5 569 553	0
Salgsinntekt PHS, 15%	559 530	0
Salgsinntekt PHS, 12%	6 709 558	0
Salgsinntekt PHS, 25% alkohol	2 121 896	0
Salgsinntekt egendrevne kantiner 25%	7 001 483	0
Salgsinntekt egendrevne kantiner 15 %	287 743	0
Salgsinntekt PHS, avgiftsfri	15 854 069	0
Salgsinntekt helse, unntatt avgiftsplikt	13 970 351	11 996 563
Salgsinntekt transport, unntatt avgiftsplikt	18 175 681	9 994 017
Salgsinntekt privatbetalte oppdrag, unnt. avg.pl.	40 960 811	42 306 641
Salgsinntekt annet, unntatt avgiftsplikt	62 814 873	0
Internsalg, unntatt avgiftsplikt	17 167 745	0
Tilfeldige inntekter, unntatt avgiftsplikt	8 066 264	0
Skadeerstatninger biler og kjøretøy, unnt. avg.pl.	9 386 886	0
Avsavns godtgjørelse, unntatt avgiftsplikt	485 431	0
Vrakpant, unntatt avgiftsplikt	159 175	0
Studentinnbetalinger, unntatt avgiftsplikt	4 086 076	4 326 496
Eksterne prosjektmidler, unntatt avgiftsplikt	12 488 576	0
Hus-/fremleieinntekter, statens bygg	162 718	0
Hus-/fremleieinntekter, egne/andre leide bygg	12 253 005	0
Annen leieinntekt	3 496 333	0
Salgsinntekt - varer og tjenester		41 931 997
Leieinntekter		21 906 249
Refusjon - oppdrag i etaten		33 641 087
Andre inntekter		181 212 338
Sum salgs- og leieinnbetalinger	241 777 757	347 315 388
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	1 908 959	1 648 062
Salg av utrangert materiell, avgiftsfritt	3 088 598	4 188 818
Sum andre innbetalinger	4 997 557	5 836 880
Sum innbetalinger fra drift	918 554 574	917 026 047

POLITIET

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	11 567 400 798	10 859 124 305
Arbeidsgiveravgift	1 634 053 747	1 529 674 488
Pensjonsutgifter	1 249 161 437	1 165 578 542
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-498 100 601	-443 956 225
Andre ytelser	243 848 797	191 894 496
Sum utbetalinger til lønn	14 196 364 177	13 302 315 606
Antall utførte årsverk:	16 971	16 945

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2019 er 14 prosent. Premiesatsen for 2018 var 14 prosent.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie	1 443 441 768	1 395 871 899
Vedlikehold egne bygg og anlegg	1 496 425	1 473 901
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	41 794 115	79 570 210
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	315 683 764	207 232 094
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	126 231 462	122 964 646
Mindre utstyrsanskaffelser	477 488 461	389 934 523
Leie av maskiner, inventar og lignende	275 694 320	305 650 395
Kjøp av konsulenttenester	391 819 493	
Kjøp av fremmede tenester		871 791 416
Kjøp av andre fremmede tenester	498 442 804	
Reiser og diett	256 719 957	276 407 901
Øvrige driftsutgifter	703 730 477	810 664 162
Sum andre utbetalinger til drift	4 532 543 045	4 461 561 147

POLITIET

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Renteinntekter	17 144	7 568
Valutagevinst	14 908	486
Annen finansinntekt	0	77
Sum innbetaling av finansinntekter	32 052	8 131

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	654 355	653 671
Valutatap	5 016	293 547
Annen finansutgift	33 868	24 968
Sum utbetaling av finansutgifter	693 238	972 186

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	26 709 807	24 156 153
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	640 902 674	417 706 613
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	274 906 642	191 822 763
Sum utbetaling til investeringer	942 519 124	633 685 529

	31.12.2019	31.12.2018
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

POLITIET

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2019	31.12.2018
Bøter	0	250 166
Tilfeldige inntekter	9 896 764	13 143 477
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	9 896 764	13 393 643

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2019	31.12.2018
Tilskudd til forvaltningen	0	50 000
Tilskudd til ideelle organisasjoner	4 500 000	12 047 544
Tilskudd til utlandet	64 810	137 743
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	4 564 810	12 235 287

Note 8 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen.

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019	31.12.2019	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med	Forskjell
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler*	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	24 382 017	0	24 382 017
Andre fordringer	9 007 344	8 207 344	800 000
Bankinnskudd, kontanter og lignende	310 946 292	2 025 719	308 920 573
<i>Sum</i>	344 335 652	10 233 063	334 102 590
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-274 070 522	0	-274 070 522
Skyldig skattetrekk	-493 715 710	-493 715 710	0
Skyldige offentlige avgifter	-2 561 647	-2 291 417	-270 230
Annen kortsiktig gjeld	-350 100 882	-42 020 267	-308 080 615
<i>Sum</i>	-1 120 448 761	-538 027 394	-582 421 367
Sum	-776 113 108	-527 794 331	-248 318 777

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmer	Årets resultat i selskapet	Balansført egenkapital i selskapet	Balansført verdi i regnskap*
Balansført verdi 31.12.2019						
						0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balansført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Kommentar til annen kortsiktig gjeld

Innbetalt akonto fra kunder med beløp kr 12.102.054,- er ikke hensyntatt i kundefordringer, da disse inngår under annen kortsiktig gjeld.

Kommentar til beslaglagte midler - bankinnskudd

Beslaglagte kontanter i forbindelse med straffesaker er hensyntatt under bankinnskudd og kontanter med til sammen kr 308.920.573,-.

Tilsvarende beløp er ført under annen kortsiktig gjeld.

Når dom er avgjort, blir de beslaglagte midlene inntektsført til Staten, alternativt tilbakeført opprinnelig eier.

Det er tatt beslag i andre objekter (ikke kontanter). Disse er ikke en del av regnskapet.

Beslag er rapportert til Statsregnskapet under statskonto 70447598 med saldo 0,-

Kommentarer til leverandørgjeld

Forpliktelse til leverandører er kr. 320 189 907 ut over leverandørgjeld som er rapportert i note 8.

Dette inkluderer inngående faktura som ikke er ferdig behandlet.